

2004

wrzesień

Z ŻYCIA Politechniki Śląskiej

POLITECHNIKA LWOWSKA – MATKA

POLSKICH UCZELNI TECHNICZNYCH

60-LECIE WYDZIAŁU ELEKTRYCZNEGO

*Na pożegnanie lata
Bieszczady prezentowały
turystom z Politechniki Śląskiej
piękne goryczkowe bukiety*

Fot. B. Szewc

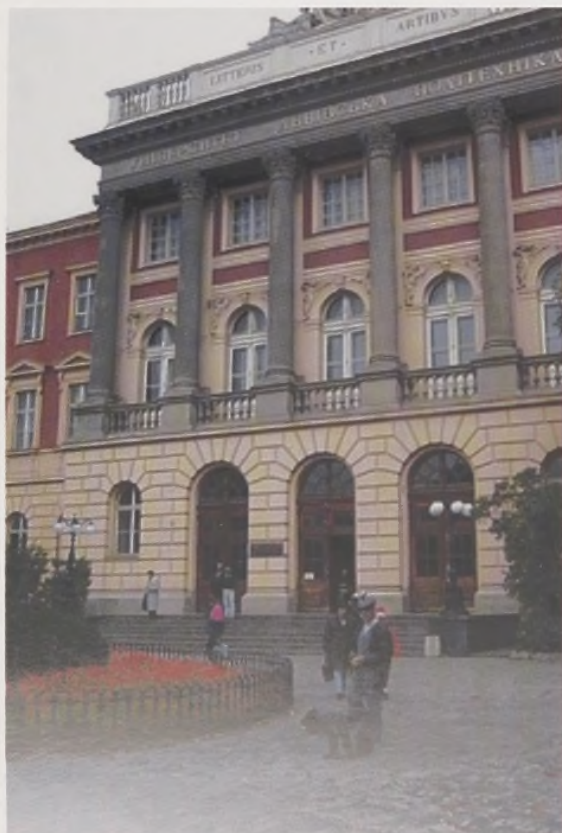
nr 10 (140)

Rok akademicki
2003/2004

Matka polskich uczelni technicznych
POLITECHNIKA LWOWSKA
w 160 rocznicę powstania

Widok z lotu ptaka

Gmach główny

Główna klatka schodowa

Tak Politechnika Lwowska wygląda obecnie, a jak powstała i jak wyglądała dawniej – o tym mówi artykuł dr inż. Józefa Szymczyka

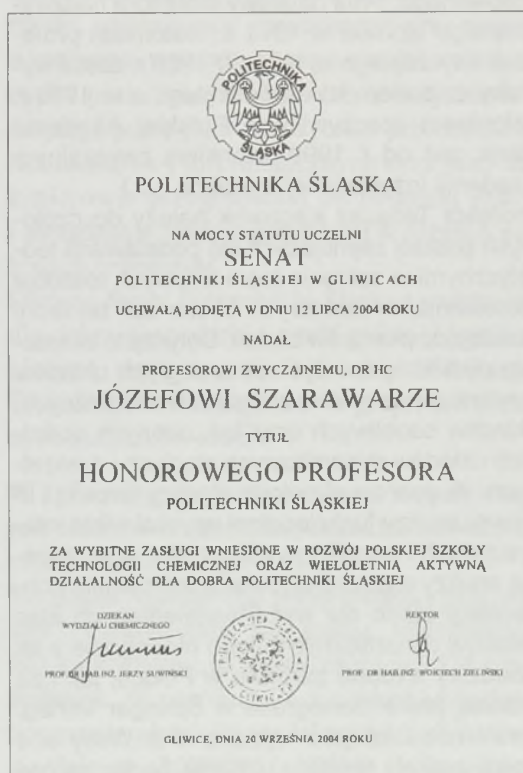
WNIOSKI

● Z prac Senatu	3
● Kronika Rektorska	6
● Akty normatywne Uczelni	7
● Stopnie naukowe, tytuły, stanowiska	8
● Dział Współpracy z Zagranicą informuje	10
● Tytuł Honorowego Profesora Politechniki Śląskiej dla profesora Józefa Szarawary	12
● 60-lecie Wydziału Elektrycznego	15
● Politechnika Lwowska - Matka polskich uczelni technicznych	18
● Konferencje i seminaria naukowe	25
● Z życia CKI	27
● Godne odnotowania	27
● Notatki przewodniczącego RGSzW	32
● Kultura	38
● Sport	41
● Kronika żałobna	42

SENAT

20 września 2004 r. odbyło się XXIII zwyczajne posiedzenie Senatu Politechniki Śląskiej. Porządek dzienny posiedzenia przewidywał (w skrócie): wręczenie tytułu Honorowego Profesora prof. Józefowi Szarawarze, zaopiniowanie wniosku Politechniki Warszawskiej w sprawie nadania prof. Tadeuszowi Kaczorkowi tytułu doktora h.c., podjęcie uchwały w sprawie kierunku "Informatyka", informacje dotyczące naboru na pierwszy rok studiów, sprawy bieżące i wolne wnioski.

■ Otwierając uroczystą część posiedzenia JM Rektor W. ZIELIŃSKI zwrócił uwagę na to, że po 60 latach istnienia Politechnika Śląska po raz pierwszy nadaje tytuł Honorowego Profesora, a laureatem tego tytułu jest profesor Józef Szarawara.

(Przebieg uroczystości jest opisany w rubryce "Tytuł Honorowego Profesora Politechniki Śląskiej dla profesora Józefa Szarawary")
Po części uroczystej przystąpiono do roboczej części posiedzenia.

■ Otwierając część roboczą Rektor W. ZIELIŃSKI zaproponował włączenie do porządku obrad dwóch nowych punktów:

- podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zbycie stołówki studenckiej w Katowicach,

20/20/5 PPH.Y

- podjęcie uchwały w prawie stanowiska Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, dotyczącego kierunku studiów "Edukacja techniczno-informatyczna".

Porządek obrad wraz z autopoprawką przyjęto jednogłośnie.

■ Rozpoczynając omawianie **wniosku Politechniki Warszawskiej w sprawie nadania prof. Tadeuszowi Kaczorkowi tytułu doktora h.c.** Rektor W. ZIELIŃSKI przypomniał, że na poprzednim posiedzeniu Senat powierzył obowiązki recenzenta wniosku prof. zw. dr. hab. inż. Andrzejowi Świerniakowi.

Prof. A. ŚWIERNIAK przedstawił Senatowi swoją opinię, w której m.in. pisze:

"Pan prof. zw. dr. hab. inż. Tadeusz Kaczorek jest absolwentem Politechniki Warszawskiej, którą ukończył w 1956 roku. Tam też rozpoczął pracę jeszcze jako student, uzyskując w r. 1962 stopień doktora, a dwa lata później doktora habilitowanego. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1971 r., natomiast profesora zwyczajnego w 1974. W 1986 r. został wybrany członkiem korespondentem, a w 1988 r. członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk, zaś od r. 1999 członkiem zwyczajnym Akademii Inżynierskiej w Polsce. [...]

Profesor Tadeusz Kaczorek należy do czołowych postaci zajmujących się podstawami teoretycznymi w zakresie teorii liniowych układów sterowania, w niektórych obszarach tej teorii należąc do pionierów badań. Dotyczy to zwłaszcza dyskretnych i dyskretno-ciągłych układów dynamicznych o wielu zmiennych niezależnych, układów osobliwych oraz tak zwanych dodatnich układów dynamicznych ciągłych i dyskretnych. W oparciu o metody algebry liniowej i liniowej analizy funkcjonalnej uzyskał wiele interesujących i wartościowych rezultatów w zakresie analizy oraz projektowania sterowania i obserwacji stanu dla wyżej wymienionych klas układów dynamicznych. Jego monografie z tej dziedziny wydane zarówno w Polsce, jak i za granicą (dwie monografie w Springer Verlag, dwutomowa książka wydana w J. Wiley and Sons) zyskały szerokie uznanie, będąc zarówno doskonałymi podręcznikami akademickimi na różnych stopniach kształcenia, jak również stanowiąc inspirację do dalszych badań dla specjalistów z zakresu teorii sterowania nie tylko w kraju, ale również w wielu znanych ośrodkach zagranicznych. [...]

Pan prof. Tadeusz Kaczorek ma znaczący wkład w organizację życia naukowego w kraju i za granicą. Jest twórcą szkoły naukowej w zakresie teorii sterowania i teorii układów dynamicznych. W okresie ostatnich 34 lat był promotorem 59 prac doktorskich, z których 7 zostało wyróżnionych. [...] Należy również zazna-

czyć, że 20 jego wychowanków uzyskało tytuł profesora, przy czym 13 z nich pracuje w USA lub Wielkiej Brytanii. Ponadto jest laureatem 13 nagród Ministra Edukacji Narodowej, w tym 11 indywidualnych za działalność naukową i dydaktyczną, Nagrody Państwowej za monografię wydaną w wydawnictwie Springer Verlag, licznych nagród Rektora Politechniki Warszawskiej, doktorem honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego i Politechniki Lubelskiej. Jest doskonałym wykładowcą, ciepło wspomnianym przez całe pokolenia automatyków i elektrotechników, bardzo życzliwym dla młodych naukowców i studentów, a przy tym bardzo skromnym człowiekiem.

Zasięg osiągnięć naukowych Pana profesora Tadeusza Kaczorka, Jego niekwestionowany wkład w rozwój teorii sterowania i systemów, Jego rola w budowaniu polskiej szkoły naukowej w zakresie automatyki oraz powszechnie uznany autorytet sprawiają, że wniosek Senatu Politechniki warszawskiej w sprawie przyznania Mu tytułu doktora honoris causa uważam za w pełni uzasadniony [...]"

W tajnym głosowaniu Senat 49 głosami, przy jednym wstrzymującym się, pozytywnie zaopiniował wniosek Politechniki Warszawskiej dotyczący nadania tytułu i godności doktora h.c. prof. T. Kaczorkowi.

■ Przechodząc do sprawy **zbycia stołówki studenckiej zlokalizowanej w Katowicach przy ul. Paderewskiego 32c** Rektor W. ZIELIŃSKI poinformował, że sprawę podjęto po konsultacji z dziekanami prof. L. Błachą i prof. A. Wilkiem.

Dyr. Adm. mgr inż. W. WYDRYCHIEWICZ szczegółowo omówił obecną sytuację stołówki, jej niewielkie wykorzystanie przez Uczelnię, nieprzydatność obiektu dla Uczelni i stanowisko obecnego dzierżawcy większości powierzchni stołówki - firmy komputerowej Pronox Technology S.A. wyrażającej chęć zakupu obiektu. Przedstawił też oferowaną cenę - 2.291.100 zł (wycena rzeczoznawcy).

W dyskusji głos zabrali: Dziekan prof. L. BŁACHA, dr inż. T.GIZA, prof. B. GRZESIK. Na pytania odpowiedział dyr. W. WYDRYCHIEWICZ.

W tajnym głosowaniu Senat zaakceptował sprzedaż obiektu 40 głosami przy jednym przeciwnym i 9 wstrzymujących się.

■ W punkcie dotyczącym **stanowiska RGSzW w sprawie kierunku "Informatyka"** Rektor W. ZIELIŃSKI przedstawił zaniepokojenie, jakie pojawiło się w środowisku uczelni technicznych po opublikowaniu infor-

macji, że przy porządkowaniu przez RGSzW spraw kierunków studiów i standardów kształcenia kierunek ten został pominięty w grupie kierunków technicznych.

W dyskusji głos zabrali: prof. A. BŁACH, prof. J. SUWIŃSKI, prof. T. GLINKA, dr inż. R. KLISZCZEWICZ, dr inż. T. GIZA. Prof. A. BŁACH wyjaśniła, że ta budząca zamieszanie informacja była materiałem roboczym, zaś ona sama, uczestnicząc w pracach RGSzW, dołoży wszelkich starań, aby Informatyka, Edukacja techniczno-informatyczna i Transport znalazły się w grupie kierunków technicznych. W rezultacie dyskusji Senat jednogłośnie przyjął uchwałę następującej treści:

"Senat Politechniki Śląskiej z zadowoleniem przyjął inicjatywę Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego uporządkowania spraw dotyczących kierunków studiów i standardów kształcenia. Wyrażamy jednak głębokie zaniepokojenie stanowiskiem, jakie przyjęła Rada Główna na posiedzeniu 15 lipca 2004 r. w sprawie pominięcia kierunku "Informatyka" w grupie kierunków technicznych.

Kierunek "Informatyka", wywodzący się z technicznych kierunków, obejmuje nie tylko tworzenie nowych metod, algorytmów i języków, ale przede wszystkim projektowanie i tworzenie technicznych urządzeń i systemów informatycznych oraz ich oprogramowania. Absolwenci kierunku "Informatyka" wywodzący się z uczelni technicznych, posiadających wykształcenie inżynierskie, są najbardziej poszukiwani na rynku pracy i stanowią większość kadry prężnie rozwijających się firm informatycznych.

Dlatego Senat Politechniki Śląskiej uważa, że dla dobra gospodarki i nauki polskiej jest konieczne pozostawienie kierunku "Informatyka" w grupie technicznych kierunków studiów."

■ Podobne zaniepokojenie środowiska uczelni technicznych - szczególnie w odniesieniu do naszej Uczelni - zreferował Dziekan prof. L. DOBRZAŃSKI, poruszając **temat pominięcia kierunku "Edukacja techniczno-informatyczna" w grupie kierunków technicznych** wprowadzenia go do grupy kierunków pedagogicznych.

Po dyskusji, w której głos zabrali: prof. A. BŁACH, prof. J. ZAWADIAK i prof. J. SKRZYPCZYK, Senat jednogłośnie przyjął uchwałę następującej treści:

"Senat Politechniki Śląskiej z zadowoleniem przyjął inicjatywę Rady Głównej Szkolnictwa

Wyższego uporządkowania spraw dotyczących kierunków studiów i standardów kształcenia. Wyrażamy jednak głębokie zaniepokojenie stanowiskiem, jakie przyjęła Rada Główna na posiedzeniu 15 lipca 2004 r. w sprawie pominięcia kierunku "Edukacja Techniczno-Informatyczna" w grupie kierunków technicznych i umieszczenia go w grupie kierunków pedagogicznych.

Kierunek "Edukacja Techniczno-Informatyczna" w większości jest realizowany na uczelniach technicznych. Kształcenie w ramach tego interdyscyplinarnego techniczno-humanistycznego kierunku studiów pozwala na uzyskanie gruntownej wiedzy z dziedziny techniki oraz informatyki, a zwłaszcza komputerowego wspomagania prac inżynierskich, naukowo-badawczych i procesu dydaktycznego, uzupełnione o wymagane przygotowanie w zakresie pedagogiki, psychologii, socjologii i zarządzania zasobami ludzkimi w różnych gałęziach przemysłu, administracji gospodarczej oraz nauce. Absolwenci wywodzący się z uczelni technicznych i posiadający wykształcenie inżynierskie znajdują pracę jako nauczyciele przedmiotów technicznych i informatycznych oraz jako inżynierowie przygotowani do twórczej pracy i zarządzania zasobami ludzkimi w różnych gałęziach przemysłu.

Dlatego Senat Politechniki Śląskiej uważa, że dla dobra gospodarki i nauki polskiej jest konieczne umieszczenie kierunku "Edukacja Techniczno-Informatyczna" w grupie technicznych kierunków studiów."

■ Informację dotyczącą **naboru na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2004/2005** przedstawił Prorektor R. WILK.

Na studia dzienne (po rezygnacjach) przyjęto 5697 kandydatów, na studia wieczorowe 943 kandydatów, na studia zaoczne 1624 kandydatów. W porównaniu z rokiem ubiegłym oznacza to niewielki spadek przyjętych na studia dzienne (2003/2004 - 5990) i zauważalny wzrost chętnych na studia płatne (2004/2005 - łącznie 2567, 2003/2004 - 2198). W sumie na 12 wydziałach Uczelni - w ramach 32 kierunków i 2 makrokierunków - studiuje obecnie 34.387 studentów.

Komentując przedstawione dane Rektor J. ZIELIŃSKI wyraził pogląd, że obrany kierunek spokojnego dojścia do optymalnej liczby studentów należy uznać za właściwy i tę politykę będzie Uczelnia kontynuować w nadchodzącym roku. Natomiast nie wiemy jaki efekt

przyniesie wprowadzenie w przyszłym roku nowej matury.

■ Punkt dotyczący **spraw bieżących i wolnych wniosków** obfitował w wiele wypowiedzi dotyczących spraw bieżących i perspektyw rozwoju Uczelni - bliskich i dalszych.

Głos zabrali: Rektor J. ZIELIŃSKI, prof. L. DOBRZAŃSKI, student M. NIGOT, prof. B. GRZESIK, prof. J. RUTKOWSKI, prof. J. WŁODARCZYK, prof. J. SUWIŃSKI, prof. N. JUZWA, dr inż. T.GIZA

Poruszono następujące tematy:

- III etapu podwyżek dla pracowników Uczelni,
- przejęcia przez Miasto budynku kinoteatru "X" w zamian za budynek obok firmy "Rethman-PUS" (dzielnica akademicka),
- perspektyw zamknięcia kolejnej stołówki studenckiej,
- pomieszczeń dla Wydziału Matematyczno-Fizycznego,
- pomieszczeń dla organizacji studenckich,
- budynku Straży Pożarnej (dzielnica akademicka).

Szczególne żywą dyskusję wywołała propozycja przejęcia przez Władze Miasta kinoteatru "X", który w naszym środowisku stał się symbolem studenckiej kultury.

Oprócz powyższych głosów:

- Prof. T. GLINKA poinformował o zatwierdzeniu przez CK wniosków o tytuł naukowy profesora dla profesorów: Z. Rudnickiego, R. Bialeckiego i K. Probiezra. CK zatwierdziła również habilitacje (*wykaz habilitacji w rubryce "Stopnie naukowe, tytuły, stanowiska"*)
- Rektor J. ZIELIŃSKI, składając gratulacje prof. K. Probiezrowi wyraził opinię, że te nominacje oznaczają, iż Uczelnia realizuje założenia zwiększenia kadry o najwyższych kwalifikacjach
- Student K. KRÓLIK zaprosił Członków Senatu do kinoteatru "X" na pokaz filmowego wspomnienia z "Igrów 2004"
- Prorektor R. WILK poinformował o powstaniu (i wejściu w życie) nowego regulaminu pomocy materialnej dla studentów
- Rektor J. ZIELIŃSKI złożył na ręce dra K. Czapli, kierownika Ośrodka Sportu, gratulacje dla wszystkich studentów-zawodników, którzy wywalczyli I miejsce w kraju wśród uczelni technicznych.

Red.

(na podstawie zapisu posiedzenia)

KRONIKA REKTORSKA

● 6 lipca br. Rektor W. ZIELIŃSKI spotkał się z dyrektorem IHI Zittau, prof. dr Albertem Löhrem. Tematem spotkania było rozszerzenie kontaktów między Politechniką Śląską oraz IHI oraz omówienie strategii dalszego rozwoju IHI.

● 12 lipca br. Rektor W. ZIELIŃSKI uczestniczył w spotkaniu przedstawicieli Dyrekcji Generalnej do spraw Polityki Regionalnej Unii Europejskiej z przedstawicielami województwa śląskiego. Spotkanie odbyło się w Sali Sejmu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

● 18 lipca br. Rektor W. ZIELIŃSKI wziął udział w "Dniu Rodzinnym" Grupy Fiata w Polsce, na którym spotkał się z władzami przedsiębiorstwa.

● 24 lipca br. na zaproszenie Starosty Koneckiego Rektor W. ZIELIŃSKI wziął udział w "Kućnicach Koneckich" połączonych z promocją zabytków przemysłowych w Starej Kuźnicy, Maleńcu i Sielpi. Impreza była połączona z uroczystością wręczenia pani prof. Teresie Lis "Marki koneckiej" - wyróżnienia za 35-letnią pracę studentów i pracowników Wydziału Inżynierii Materiałowej i Metalurgii nad rewitalizacją obiektu walcowni i gwoździarni w Maleńcu.

● W dniach od 30 sierpnia do 2 września Prorektor R.K. WILK przebywał w Paryżu na konferencji OECD poświęconej edukacji w krajach UE. Na konferencji uznanie zyskała teza, że edukacja staje się towarem, w którym jakość nauczania będzie odgrywać zasadniczą rolę.

● 6 i 10 września br. Prorektor W. CHOLEWA przewodniczył posiedzeniom Komisji ds. wdrożenia III etapu podwyżek wynagrodzeń.

● 9 września br. Prorektor R.K. WILK przebywał w Rybniku, gdzie prowadził posiedzenie Rady Centrum Kształcenia Inżynierów.

● 9 września br. Prorektor R.K. WILK spotkał się z dziekanami: prof. M. Bodzkiem (RIE), prof. J. Suwińskim (RCh), prof. J. Rutkowskim (RAu) oraz prof. K. Miksem (RIE) w sprawie uruchomienia od roku akademickiego 2005/2006 nowego kierunku nauczania - Biotechnologia.

● 10 września br. z inicjatywy Prezydenta Miasta Gliwice odbyło się w "Willi Caro" spo-

tkanie udziałowców Parku Naukowo-Technologicznego "Technopark Gliwice" z przedstawicielami kół gospodarczych regionu, promujące ideę technoparku. W spotkaniu wzięli udział Rektor W. ZIELIŃSKI, Prorektor W. CHOLEWA oraz prezes spółki prof. J. Kosmol.

● 13 września br. Prorektor W. CHOLEWA przewodniczył posiedzeniu Senackiej Komisji ds. Budżetu i Finansów.

● W dniach 13-16 września br. Prorektor R.K. WILK wraz z dr hab. A. Zajdlem (RIE) przebywali na Uniwersytecie w Leeds (Anglia), z krótką naukową wizytą. Istnieją duże możliwości odbywania w Leeds praktyk doktoranckich w ramach programu Maria Curie. Dotychczasowi nasi doktoranci, którzy przebywali w Leeds (2 osoby) zrobili "bardzo dobrą robotę" i nasi doktoranci są tam chętnie widziani.

● W dniach 17-18 września br. Rektor W. ZIELIŃSKI wziął udział w spotkaniu z rektorami uniwersytetów rosyjskich, zorganizowanym w Saratowie przez rektora Saratowskiego Państwowego Uniwersytetu Technicznego. Tematem spotkania była współpraca między rosyjskimi uczelniami technicznymi z uczelniami z innych krajów. Ze strony rosyjskiej uczestniczyło 15 rektorów.

Informacja na temat profilu poszczególnych uczelni znajduje się w Dziale Współpracy z Zagranicą.

● 22 września br. Prorektor R.K. WILK przebywał w Goczałkowicach na uroczystości uruchomienia instalacji nowych filtrów wody.

● 23 września br. Rektor W. ZIELIŃSKI oraz Prorektor R.K. WILK wzięli udział w konferencji "Jakość w edukacji - teoria i praktyka" zorganizowane przez Górn Śląskie Centrum Edukacyjne i połączonej z wręczeniem GCE certyfikatu ISO 9001:2000.

● 23 września br. Rektor W. ZIELIŃSKI, a 24 września Prorektor W. CHOLEWA brali udział w obchodach jubileuszowych 60-lecia Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej.

● 28 września br., składając wizytę w Zespole Szkół Wyższych w Rybniku, Rektor W. ZIELIŃSKI podpisał umowę o współpracy z Rybnickim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji.

● 28 września br. w Politechnice Śląskiej odbyło się spotkanie w sprawie zasad "nowej matury", zorganizowane przez agendę UM Gliwice. W spotkaniu uczestniczył Prorektor R.K. WILK.

AKTY NORMATYWNE UCZELNI

W sierpniu i wrześniu br. ukazały się następujące wewnętrzne akty normatywne Rektora Politechniki Śląskiej:

- Zarządzenie Nr 53/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 20 sierpnia 2004 roku w sprawie powołania Komisji ds. wdrożenia III etapu podwyżek wynagrodzeń
- Zarządzenie Nr 54/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 31 sierpnia 2004 roku w sprawie powołania Komisji ds. Utrzymania Domów Studenckich
- Zarządzenie Nr 55/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 6 września 2004 roku w sprawie wprowadzenia "Regulaminu przyznawania i wypłacania oraz ustalania wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów w Politechnice Śląskiej"
- Zarządzenie Nr 56/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 6 września 2004 roku w sprawie wprowadzenia zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki
- Zarządzenie Nr 57/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 6 września 2004 roku w sprawie wprowadzenia zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Organizacji i Zarządzania
- Zarządzenie Nr 58/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 6 września 2004 roku w sprawie powołania Odwoławczej Komisji Stypendialnej
- Zarządzenie Nr 59/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 6 września 2004 roku zmieniające zarządzenie w sprawie zasad funkcjonowania programu SOCRATES/Erasmus oraz zasad rozdziału subwencji obowiązujących w Politechnice Śląskiej w roku akademickim 2004/2005
- Zarządzenie Nr 60/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 21 września 2004 roku w sprawie wprowadzenia zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Elektrycznego i Wydziału Transportu
- Zarządzenie Nr 61/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 22 września 2004 roku w sprawie ustalenia stawek stypendium dla uczestników dziennych studiów doktoranckich w Politechnice Śląskiej
- Zarządzenie Nr 62/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 30 września 2004 roku

zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia "Zasad organizowania i prowadzenia studiów podyplomowych oraz studiów i kursów specjalnych w Politechnice Śląskiej"

- Zarządzenie Nr 63/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 30 września 2004 roku w sprawie wprowadzenia zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki
- Zarządzenie Nr 64/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 30 września 2004 roku w sprawie powołania Rektorskiej Komisji ds. Etyki
- Pismo Okólne Nr 23/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 27 września 2004 roku w sprawie ustanowienia Pełnomocnika ds. Centrum Edukacyjno-Kongresowego Politechniki Śląskiej
- Pismo Okólne Nr 24/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 28 września 2004 roku w sprawie ustanowienia Pełnomocnika ds. Szkoły Doktorów (Ph.D. School)
- Pismo Okólne Nr 25/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 30 września 2004 roku w sprawie przedstawiciela NSSZ "Solidarność" w Senackiej Komisji ds. Dydaktyki
- Zarządzenie Nr 65/03/04 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 30 września 2004 roku w sprawie wprowadzenia zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Górnictwa i Geologii.

M. Rzepka

STOPNIE NAUKOWE, TYTUŁY, STANOWISKA

■ Zakończone doktoraty

- **dr inż. Robert WEJKOWSKI**
ur. 1.10.1973 r. w Raciborzu, Instytut Maszyn i Urządzeń Energetycznych. Promotor - prof. dr hab. inż. Marek Pronobis. Temat pracy: "Badania wybranych układów rur ożebrowanych dla określenia ich przydatności w technice kotłowej". RIE, 3.09.2004 r., **z wyróżnieniem**
- **dr inż. Grzegorz ŚCIERANKA**
ur. 4.11.1973 r. w Komańcy, doktorant Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki. Promotor - prof. dr hab. inż. Karol Kuś. Temat pracy: "Wpływ parametrów technologicznych osadu czynnego na jego wynosze-

nie z sekwencyjnych reaktorów biologicznych (SBR)". RIE, 13.09.2004 r.

- **dr inż. Władysław ZABŁOCKI**
ur. 17.03.1954 r. w Janowcu Wlkp., Inowrocławskie Zakłady Chemiczne "Soda-Mątwy". Promotor - prof. dr hab. inż. Joachim Kozioł. Temat pracy: "Niezawodność dostaw energii dla zakładu przemysłowego". RIE, 13.09.2004 r.
- **dr inż. Dorota KALETA**
ur. 4.01.1971 r. w Oleśnie Śl., Katedra Ochrony Powietrza. Promotor - prof. dr hab. Jan Koniecznyński. Temat pracy: "Ocena udziału czynnego punktowego źródła emisji w wielkości imisji". RIE, 20.09.2004 r.
- **dr inż. Klaudia WESOŁOWSKA**
ur. 9.10.1971 r. w Jaworznie, Instytut Wody i Ścieków. Promotor - prof. dr hab. inż. Michał Bodzek. Temat pracy: "Zastosowanie technik membranowych w procesie zmiękczenia wody". RIE, 24.09.2004 r.
- **dr inż. Sławomir STELMACH**
ur. 23.01.1969 r. w Jaworznie, Instytut Chemicznej przeróbki Węgla w Zabrze. Promotor - prof. dr hab. inż. Jan Nadziakiewicz. Temat pracy: "Wpływ warunków pirolizy na wybrane parametry struktury wewnętrznej karbonizatów z osadów ściekowych". RIE, 20.09.2004 r.
- **dr inż. Kazimierz MROCZEK**
ur. 7.08.1948 r. w Gołęczynie, Instytut Maszyn i Urządzeń Energetycznych. Promotor - prof. dr hab. inż. Tadeusz Chmielniak. Temat pracy: "Wpływ cech konstrukcyjnych młyna pierścieniowo-kulowego na jego wydajność". RIE, 27.09.2004 r., **z wyróżnieniem**
- **dr inż. Janusz HAJDA**
ur. 16.04.1970 r. w Tarnowskich Górach, Instytut Automatyki. Promotor - prof. dr hab. inż. Józef Ober. Temat pracy: "Detekcja zmęczenia kierowców na podstawie sygnału ruchu oka". RAu, 7.09.2004 r.
- **dr inż. Adrian KAPCZYŃSKI**
ur. 1.03.1976 r. w Katowicach, doktorant Wydziału Automatyki, Elektroniki i Automatyki. Promotor - prof. dr hab. inż. Andrzej Grzywak. Temat pracy: "Metody uwierzytelniania użytkowników systemów komputerowych". RAu, 7.09.2004 r., **z wyróżnieniem**
- **dr inż. Krzysztof SŁOTA**
ur. 2.20.1974 r. w Bytomiu, doktorant Wydziału Górnictwa i Geologii. Promotor - dr hab. inż. Jan Drenda, prof. nzw. w Pol. Śl.

Temat pracy: "Kształtowanie temperatury powietrza przepływającego wzdłuż frontu górnictwa z wykorzystaniem klimatyzacji lokalnej". RG, 14.09.2004 r., z wyróżnieniem

• **dr inż. Anna LIS**

ur. 1.07.1976 r. w Katowicach, Śląski Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Katowicach. Promotor - dr hab. inż. Stanisław Kowalik, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Zarządzanie kapitałem ludzkim w przedsiębiorstwie górnictwa z ukierunkowaniem na jakość procesów pracy". RG, 21.09.2004 r.

• **dr Marcin LIS**

ur. 1.02.1976 r. w Katowicach, Telekomunikacja Polska S.A. Katowice. Promotor - dr hab. inż. Stanisław Kowalik, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Wpływ jakości informacji na efektywność zarządzania w przedsiębiorstwie górnictwa". RG, 21.09.2004 r.

• **dr inż. Dorota BURCHART**

ur. 2.10.1975 r. w Katowicach, doktorantka Wydziału Inżynierii Materiałowej i Metalurgii. Promotor - prof. dr hab. inż. Remigiusz Sosnowski. Temat pracy: "Ocena emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z procesu spiekania rud żelaza". RM, 21.09.2004 r.

• **dr inż. Tomasz LISZKA**

ur. 4.09.1974 r. w Baborowie, doktorant Wydziału Budownictwa. Promotor - dr hab. inż. Jerzy Skrzypczyk, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Stabilność układów dynamicznych o parametrach przedziałowych". RB, 22.09.2004 r., z wyróżnieniem

• **dr inż. Tomasz STEIDL**

ur. 21.07.1959 r. w Zabrze, Katedra Procesów Budowlanych. Promotor - dr hab. inż. Henryk Krause, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Stabilność cieplna budynku w aspekcie użytkowania pomieszczeń mieszkalnych". RB, 22.09.2004 r.

• **dr inż. Marcin MICZEK**

ur. 17.05.1975 r. w Chorzowie, doktorant Wydziału Matematyczno-Fizycznego. Promotor - dr hab. inż. Bogusława Adamowicz. Temat pracy: "Electronic properties of III-V semiconductor surfaces from computer-aided photoluminescence efficiency studies". RMF, 22.09.2004 r., z wyróżnieniem

• **dr inż. Bogusław BURAK**

ur. 5.03.1975 r. w Bolesławcu, doktorant Wydziału Matematyczno-Fizycznego. Pro-

motor - dr hab. inż. Jerzy Bodzenta, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Opracowanie metody analizy wyników pomiarów fototermicznych w przestrzeni wektora falowego i jej wykorzystanie do badania własności cieplnych cienkich warstw". RMF, 22.09.2004 r.

• **dr inż. Alina DOMANOWSKA**

ur. 16.06.1970 r. w Katowicach, Instytut Fizyki. Promotor - dr hab. inż. Jerzy Bodzenta, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Teoretyczna i eksperymentalna analiza impulsowego zjawiska fotoakustycznego w ciałach stałych". RMF, 27.09.2004 r.

• **dr inż. Agnieszka SZYMAŃSKA-KOLA-SA**

ur. 8.03.1975 r. w Łomży, doktorantka Wydziału Chemicznego. Promotor - prof. dr Andrzej Bylicki. Temat pracy: "Kinetyka katalitycznego hydroodazotowania i hydroodsiarczania związków modelowych na węglkach molibdeny i wolframu". RCh, 22.09.2004 r.

• **dr inż. Monika KURPAS**

ur. 24.09.1975 r. w Lublińcu, doktorantka Wydziału Chemicznego. Promotor - dr hab. inż. Jan Thullie, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Analiza pracy reaktorów rewersyjnych przy obecności sprzężeń bezpośrednich". RCh, 22.09.2004 r., z wyróżnieniem

• **dr inż. Piotr DYDO**

ur. 16.05.1976 r. w Dąbrowie Górniczej, doktorant Wydziału Chemicznego. Promotor - dr hab. inż. Jerzy Ciba, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Badania nad krystalizacją siarczanu wapnia w strumieniu retentatu nanofiltracyjnego". RCh, 22.09.2004 r., z wyróżnieniem

• **dr inż. Adam CHOLEWA**

ur. 15.05.1972 r. w Bytomiu, Katedra Podstaw Konstrukcji Maszyn. Promotor - prof. dr hab. Wojciech Moczulski. Temat pracy: "Reprezentacja sekwencji zdarzeń dla potrzeb wnioskowania w diagnostyce technicznej". RMT, 29.09.2004 r., z wyróżnieniem

• **dr inż. Maciej SURMA**

ur. 22.11.1974 r. w Jaworznie, doktorant Wydziału Automatyki, Elektroniki i Automatyki. Promotor - dr hab. inż. Andrzej Karwowski, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Analiza struktur cienkoprzewodowych metodą momentów wspomaganą estymacją parametrów modelu". RAU, 28.09.2004 r.

- **dr inż. Jacek CHEĆCIŃSKI**
ur. 7.01.1966 r. w Katowicach, Instytut Elektroniki. Promotor - dr hab. inż. Zdzisław Filus, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Optymalizacja impulsowej przetwornicy napięcia do samochodów o dwunapięciowej instalacji elektrycznej". RAu, 28.09.2004 r.
- **dr inż. Tomasz SUPONIK**
ur. 2.12.1972 r. w Rydułtowach, Katedra Przeróbki Kopalini i Utylizacji Odpadów. Promotor - dr hab. inż. Aleksander Lutyński, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Optymalizacja parametrów bariery remediacyjnej dla zanieczyszczonych wód gruntowych obszaru składowiska odpadów". RG, 28.09.2004 r.
- **dr inż. arch. Tomasz TACZEWSKI**
ur. 29.01.1953 r. w Piastowie, Katedra Projektowania Termooszczędnego, Podstaw Technicznych i Plastycznych w Architekturze. Promotor - prof. dr hab. inż. arch. Adam Lisik. Temat pracy: "Auditorium jako jeden z elementów przestrzeni muzealnej". RAr, 30.09.2004 r., z wyróżnieniem
- **dr inż. arch. Agnieszka ZIMNICKA**
ur. 3.05.1969 r. w Szczecinie, Politechnika Szczecińska. Promotor - dr hab. inż. arch. Zbigniew Paszkowski, prof. w Pol. Szcz. Temat pracy: "System transportowy jako instrument zarządzania rozwojem przestrzennym miasta". RAr, 30.09.2004 r., z wyróżnieniem
- **dr inż. Bogusław ZIĘBOWICZ**
ur. 25.05.1973 r. w Gliwicach, Instytut Materiałów Inżynierskich i Biomedycznych. Promotor - dr hab. inż. Danuta Szewieczek, prof. nzw. w Pol. Śl. Temat pracy: "Struktura i własności materiałów kompozytowych złożonych z nanokrystalicznych proszków stopu $Fe_{73,5}Cu_1Si_{13,5}B_9$ i polietylenu". RMT, 29.09.2004 r.
- **Zatwierdzenie habilitacji**
- **dr hab. inż. Marian TUREK**
ur. 31.03.1955 r. w Krzemiedzie-Zawierciu, Wydział Chemiczny, w zakresie *technologii chemicznej*. Uchwała Rady Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej - 24.03.2004 r., zatwierdzenie przez CK ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych - 27.09.2004 r.
- **dr hab. inż. Janusz KOTOWICZ**
ur. 30.08.1952 r. w Krapkowicach, Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki, w zakresie *budowy i eksploatacji maszyn - tech-*

nologii energetycznych. Uchwała Rady Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki Politechniki Śląskiej - 5.03.2004 r., zatwierdzenie przez CK ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych - 27.09.2004 r.

- **dr hab. inż. Andrzej KAPŁON**
ur. 28.08.1952 r. w Skarżysku-Kamiennej, Politechnika Świętokrzyska, w zakresie *elektrotechniki*. Uchwała Rady Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej - 1.06.2004 r., zatwierdzenie przez CK ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych - 27.09.2004 r.

U. Czajła

Errata: W numerze 10(140) na str. 17 zauważono błędy: zatwierdzenie habilitacji dra hab. inż. Z. Świdra i dra hab. inż. S. Walusia miało miejsce w roku 2004, a nie - jak wydrukowano - w roku 2006; dr hab. inż. A. Wojewódka urodził się w Radomiu, a nie - jak wydrukowano - w Bytomiu. Redaktor przeprasza Panów, których dotyczyły pomyłki oraz Czytelników.

Dział Współpracy z Zagranicą informuje

● Wyjazdy, przyjazdy...

W lipcu br. zanotowano 90 wyjazdów zagranicznych do 20 krajów: Austria (2), Belgia (4), Czechy (7), Finlandia (6), Francja (9), Grecja (4), Hiszpania (2), Holandia (3), Japonia (3), Kanada (1), Meksyk (5), Niemcy (12), Portugalia (4), Rosja (1), Turcja (1), Ukraina (8), USA (4), Węgry (1), Wielka Brytania (4), Włochy (9).

Głównym celem wyjazdów był udział w konferencjach - 56.

W tym samym okresie Uczelnię odwiedziło 30 osób z 12 krajów: Egiptu (1), Francji (1), Holandii (7), Kuwejtu (1), Niemiec (5), Rosji (2), Słowenii (2), Ukrainy (2), USA (1), Węgier (1), Wielkiej Brytanii (6), Włoch (1).

W sierpniu br. zanotowano 54 wyjazdy zagraniczne do 14 krajów: Belgia (2), Chorwacja (2), Czechy (3), Dania (20), Finlandia (1), Francja (2), Grecja (2), Irlandia (1), Kanada (1), Łotwa (4), Niemcy (5), USA (7), Wielka Brytania (3), Włochy (1).

Głównym celem wyjazdów był udział w konferencjach - 26 oraz staże i kursy - 21.

W tym samym okresie Uczelnię odwiedziły 4 osoby z 2 krajów: Chin (1) oraz Czech (3).

We wrześniu br. zanotowano 181 wyjazdów zagranicznych do 28 krajów: Austria (4), Belgia (9), Bośnia i Hercegowina (1), Chiny (6), Chorwacja (1), Czechy (23), Dania (5), Finlandia (3), Francja (10), Grecja (4), Hiszpania (4), Holandia (3), Japonia (1), Kanada (2), Litwa (2), Niemcy (29), Norwegia (1), Portugalia (8), Rosja (1), Słowacja (18), Słowenia (1), Szwajcaria (3), Szwecja (2), Turcja (1), Ukraina (19), Wielka Brytania (11), Węgry (3), Włochy (6). Głównym celem wyjazdów był udział w konferencjach - 105.

W tym samym okresie Uczelnię odwiedziły 43 osoby z 13 krajów: Bułgarii (1), Czech (6), Danii (1), Japonii (1), Litwy (3), Niemiec (7), Portugalii (2), Rumunii (1), Słowacji (3), Słowenii (5), Ukrainy (6), Wielkiej Brytanii (3), Włoch (4).

H. Papkala

● Fundusze Strukturalne - dofinansowanie na tworzenie i prowadzenie kursów oraz studiów podyplomowych dla pracowników przedsiębiorstw

Anna Ober

Regionalny Punkt Kontaktowy

Przeznaczone dla Polski Fundusze Strukturalne dofinansowują różnego rodzaju przedsięwzięcia, wśród których część może być interesującą dla uczelni wyższych, warto zwrócić uwagę na:

1. projekty badawczo-wdrożeniowe realizowane w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP),
2. projekty inwestycyjne dla Centrów Zaawansowanych Technologii i Centrów Doskonałości (SPO WKP),
3. projekty inwestycyjne związane z tworzeniem lub rozbudową laboratoriów dla przedsiębiorstw (SPO WKP),
4. projekty inwestycyjne dla szkół wyższych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR),
5. projekty tworzące powiązania między nauką a gospodarką, transfer wiedzy (ZPORR),
6. tworzenie programów do zdalnego nauczania na wybranych kierunkach studiów wyższych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL)

7. organizowanie i prowadzenie kursów i studiów podyplomowych dla pracowników przedsiębiorstw (SPO RZL).

W tym artykule pragnę zwrócić Państwa uwagę na tę ostatnią możliwość, a więc dofinansowanie kursów i studiów podyplomowych. Lada moment na stronie internetowej Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (w skrócie PARP, www.parp.gov.pl) ukaże się ogłoszenie o konkursie na takie właśnie projekty. Dofinansowanie pochodzić będzie z Europejskiego Funduszu Społecznego, a w jego ramach z Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, działania 2.3, schematu a).

Kto może zgłosić projekt?

Organ prowadzący szkołę wyższą lub inną placówkę działającą w systemie oświaty, szkoła wyższa, jednostka naukowa, inna osoba prawna, która zgodnie ze statutem prowadzi działalność szkoleniową lub przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie szkoleń.

Kto musi być beneficjentem ostatecznym (uczestnik szkolenia lub studiów podyplomowych)?

Pracownicy lub kadra zarządzająca przedsiębiorstw (z wyjątkiem pracowników górnictwa węgla). Takie określenie grupy odbiorców oznacza, iż dofinansowanie otrzymają tylko te szkolenia lub studia podyplomowe, których uczestnikami będą pracownicy przedsiębiorstw, dlatego musimy dokładnie określić kryteria przyjęć kandydatów.

Jaki jest poziom dofinansowania projektu?

Przed wszystkim dofinansowanie mogą otrzymać tylko projekty, których wartość przekracza równowartość w złotych 15.000 euro. Aby obliczyć poziom dofinansowania musimy dokonać kalkulacji dwóch grup kosztów, są nimi: koszty będące pomocą publiczną i tzw. pomoc pozostała. Pomoc pozostała finansowana jest w 100%, natomiast poziom dofinansowania pomocy publicznej zależy od typu szkolenia oraz wielkości przedsiębiorstwa i waha się pomiędzy 35% a 90%.

Czy jest wymagany "wkład własny"?

Ze strony projektodawcy (uczelni) nie jest wymagany wkład własny, natomiast różnicę pomiędzy kosztem szkolenia a dotacją pokryć musi przedsiębiorca, którego pracownicy biorą udział w szkoleniu lub studiach podyplomowych.

Kiedy i jak przygotować wniosek?

Przygotowanie wniosku należy rozpocząć jak najszybciej, pamiętając, iż zgromadzić trzeba wszystkie wymagane załączniki, w tym również pełnomocnictwo do złożenia wniosku w imieniu uczelni. Być może w chwili, w której czytać będziecie Państwo ten artykuł, konkurs PARP będzie już otwarty. Przypominamy, że Regionalny Punkt Kontaktowy przy Dziale Współpracy z Zagranicą Politechniki Śląskiej organizuje bezpłatne szkolenia i warsztaty jak wypełniać wnioski (informacja o najbliższych szkoleniach podawana jest na stronie internetowej Politechniki Śląskiej w dziale "Aktualności"), a także doradza i służy pomocą tym z Państwa, którzy zdecydują się wniosek napisać.

Informacja o możliwości dofinansowania szkoleń i studiów podyplomowych z EFS została również przekazana na spotkaniu zorganizowanym przez Prorektora ds. Dydaktyki prof. dr hab. inż. Ryszarda Wilka w dniu 20 maja br. Dotychczas pracownicy Politechniki Śląskiej wystąpili o pełnomocnictwo i przygotowali 3 wnioski, głównie z Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki, zachęcamy więc inne wydziały do spróbowania swoich sił w pozyskiwaniu środków UE.

Szczegółowe wytyczne dotyczące warunków formalnych, a także kosztów kwalifikowanych (będących podstawą wyliczenia dotacji) dostępne są na stronie PARP.

TYTUŁ HONOROWEGO PROFESORA POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ DLA PROFESORA JÓZEFA SZARAWARY

20 września br., na XXIII zwyczajnym posiedzeniu Senatu Politechniki Śląskiej, odbyło się uroczyste wręczenie prof. dr h.c. dr hab. inż. Józefowi Szarawarze aktu nadania tytułu Honorowego Profesora Politechniki Śląskiej.

Z wnioskiem o nadanie tego, nowo ustanowionego przez Senat Politechniki Śląskiej, tytułu Profesorowi Józefowi Szarawarze wystąpiła Rada Wydziału Chemicznego naszej Politechniki z inicjatywy Dziekana Wydziału Chemicznego prof. dr hab. inż. Jerzego Suwińskiego. Pisemnych rekomendacji Profesorowi udzielili prof. dr hab. inż. Iwo Pollo z Politechniki Lubelskiej i prof. dr hab. inż. Kazimierz Kałucki z Politechniki Szczecińskiej.

Prof. Iwo Pollo m.in. stwierdził: "... *Profesor J. Szarawara nie potrafił poprzestać na opisowym poznaniu zjawisk, co w technologii połowy XX wieku było jeszcze dość powszechne. Dążył do uzyskania dokładnych opisów fenomenologicznych w oparciu o termodynamikę, a w konsekwencji do głębokiego wnikania w mechanizm procesów. Ta cecha pozwoliła mu na osiągnięcie niebagatelnych sukcesów w późniejszej analizie procesów ważnych dla technologii. [...] Prace te przyniosły w sumie ich autorowi powszechne uznanie w kręgach nie tylko akademickich, ale i w jednostkach badawczo-rozwojowych oraz bezpośrednio w przemyśle. [...] To w znacznej mierze dzięki Niemu Politechnika Śląska i jej Wydział Chemiczny znalazła się w czołówce uznanych badań z zakresu technologii nieorganicznej, ale także z zakresu podstaw technologii w ogóle. [...] Profesor J. Szarawara należy niewątpliwie do grona najwybitniejszych wychowanków Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Jest absolwentem Wydziału Chemicznego tej uczelni, tu uzyskał stopnie doktora i doktora habilitowanego, a następnie tytuły profesorskie. Uważam, że podjęta inicjatywa przyznania Prof. dr h.c. dr hab. Józefowi Szarawarze zaszczytnej godności Honorowego Profesora Politechniki Śląskiej jest w pełni uzasadniona, a przewidziana w związku z tym uroczystość przypomni również młodym adeptom nauki tę postać czynną wciąż jeszcze, niezwykle utalentowaną, twórczą, oryginalną, pełną pomysłów i umiejętności ich wprowadzania w życie.*" Prof. Kazimierz Kałucki w swojej rekomendacji m.in. napisał: "... *Wniósł On (Prof. J. Szarawara) wielki wkład do stworzenia naukowych podstaw ważnej dyscypliny jaką jest technologia chemiczna. ... jest autorem książki pt. "Termodynamika Chemiczna", która doczekała się trzech wydań. Dzięki tej książce wielka liczba studentów i pracowników nauki miała i ma do dnia dzisiejszego możliwość zrozumienia i stosowania w praktyce niezbędnej wiedzy z zastosowań termodynamiki w analizie i projektowaniu procesów technologicznych. ... W latach 1973-1975 prof.*

J. Szarawara przygotował skrypt pt. "Podstawy Technologii Chemicznej". Zawarte w tym skrypcie treści stały się podstawą wykładów w szeregu polskich wydziałów chemicznych. ... Zakres zasług prof. J. Szarawary w dziedzinie nauki, dydaktyki, rozwoju kadr, zarówno w Politechnice Śląskiej, jak i w Polsce oraz aktywności organizacyjnej predysponuje Jego osobę do godności Honorowego Profesora Politechniki Śląskiej..."

Wniosek złożony przez Radę Wydziału Chemicznego został pozytywnie zaopiniowany przez Senacką Komisję ds. Godności Honorowych na posiedzeniu 21 czerwca br. Natomiast Senat Politechniki Śląskiej pozytywnie zaopiniował wniosek na swoim XXII zwyczajnym posiedzeniu 12 lipca br.

Uroczystość wręczenia Profesorowi Szarawarze aktu nadania tytułu Honorowego Profesora Politechniki Śląskiej stanowiła pierwszy punkt programu XXIII posiedzenia Senatu. Uroczystość rozpoczął i poprowadził JM Rektor Politechniki Śląskiej prof. dr hab. inż. Wojciech Zieliński. Uczestniczyli w niej członkowie Senatu, Rodzina Profesora i zaproszeni goście. Wśród gości byli przyjaciele Profesora: prof. dr hab. inż. Kazimierz Kałucki z Politechniki Szczecińskiej, prof. dr hab. inż. Tadeusz Paryjczak z Politechniki Łódzkiej, prof. dr hab. inż. Henryk Górecki z Politechniki Wrocławskiej, prof. dr hab. inż. Józef Głomb z Politechniki Śląskiej, prof. dr hab. inż. Andrzej Gawdzik z Uniwersytetu Opolskiego, współpracownicy z Katedry Chemii i Technologii Nieorganicznej: Kierownik Katedry dr hab. Jerzy Ciba prof. Pol. Śl., prof. dr hab. inż. Witold Gnot, dr inż. Jadwiga Krop, dr hab. inż. Jerzy Piotrowski, prof. Pol. Śl., Prezes Gliwickiego Oddziału SITPChem mgr inż. Jerzy Kropiwnicki i redaktor naczelny czasopisma "Chemik" mgr Anna Bieniecka.

Laudację wygłosił Dziekan Wydziału Chemicznego prof. J. Suwiński, zwracając się do Zgromadzonych następującymi słowami:

Wasza Magnificencjo, Dostojny Jubilacie, Wysoki Senacie i Szanowni Goście!

Nie jest możliwe w ciągu kilku czy kilkunastu minut streścić ponad osiemdziesiąt lat życia i ponad pięćdziesiąt pięć lat działalności zawodowej tak wybitnej postaci, jaką jest dzisiejszy Jubilat. Proszę więc wybaczyć mi wszystkie uproszczenia i skróty, a być może i przeinaczenia w przedstawionej sylwetce Profesora.

Józef Szarawara urodził się w 1924 roku w historycznej miejscowości Raclawice Kościuszkowskie w rodzinie o starych tradycjach ludowych. Nic więc dziwnego, że i On w czasach wojny i w pierwszych dniach po niej związał się z mikołajczykowskim Polskim Stronnictwem Ludowym, w którym działał tylko do powstania ZSL, choć lewicowe poglądy zachował do dzisiaj.

Chemię studiował Józef Szarawara na Wydziale Chemicznym naszej Uczelni. Jeszcze w czasie studiów podjął na tym Wydziale pracę i temu Wydziałowi pozostał wierny do dziś. Doktoryzował się w roku 1959, cztery lata później uzyskał stopień doktora habilitowanego, a w 1975 roku tytuł profesora nadzwyczajnego. Ta błyskotliwa droga awansu została przyhamowana w latach osiemdziesiątych, kiedy Profesor podpisał protest przeciwko bestialskiemu zamordowaniu księdza Popiełuszki. Profesorem zwyczajnym został w 1987 roku.

Całe życie zawodowe związał z technologią chemiczną, a w szczególności z technologią chemiczną nieorganiczną. Nie mnie oceniać dokonania Profesora w tej dziedzinie. Mogę jednak bez wątpliwości stwierdzić, że profesor Szarawara jest w Polsce jednym z prekursorów nowego podejścia do technologii chemicznej, która i za Jego sprawą przekształciła się z nauki czysto opisowej w naukę o mocnych podstawach teoretycznych, bliską nowoczesnej inżynierii procesowej. Książki Profesora, jak: "Termodynamika chemiczna", Podstawy inżynierii reaktorów chemicznych", czy może w szczególności trzynomowe wydawnictwo edukacyjne "Podstawy technologii chemicznej" wywarły istotny wpływ na kształt polskiej dydaktyki i nauki w zakresie technologii chemicznej. Imponujący dorobek publikowany, wyrażający się blisko 200 artykułami w czasopiśmie i materiałach konferencyjnych, nie robi takiego wrażenia jak liczba 15 wykonanych pod kierunkiem Profesora prac doktorskich, 5 obronionych przy Jego wsparciu prac habilitacyjnych, a zwłaszcza blisko 150 opinii decydujących o awansach naukowych.

Jednym z ważniejszych wyrazów uznania poszczególnych osiągnięć naukowych i praktycznych Profesora może być przyznanych sześć Nagród Ministra, zaś całokształtu dokonań naukowych profesora Szarawary - nadany Mu przez Politechnikę Szczecińską tytuł doktora honoris causa tej uczelni.

Swoją pracę na Wydziale Chemicznym profesor Szarawara łączył ściśle z współpracą z polskim przemysłem, zasiadając w Radach Naukowych instytutów przemysłowych i utrzymując od po-

Moment wręczenia dyplomu

Śląskiej wręczył Profesorowi J. Szarawarze JM Rektor, prof. W. Zieliński.

Po gratulacjach złożonych przez Rektora i Prorektorów, prof. J. Szarawara podziękował Senatowi, JM Rektorowi i Dziekanowi Wydziału Chemicznego za otrzymany tytuł.

Profesor powiedział między innymi: "... Pragnę oświadczyć, że Tytuł "Honorowego Profesora Politechniki Śląskiej", który właśnie otrzymałem - decyzją Senatu Politechniki Śląskiej - jest dla mnie wielkim zaszczytem i wyróżnieniem. Tytuł ten przyjmuję z głębokim wzruszeniem, radością i zarazem z pokorą. Powiem szczerze - nigdy nie marzyłem o takim wyróżnieniu.

Przyznany mi tytuł odbieram, nie tylko jako wielkie osobiste wyróżnienie, ale też jako ukoronowanie mojej kariery naukowo-dydaktycznej, którą

rozpocząłem jeszcze w 1949 r - właśnie na tej Uczelni, w Katedrze Technologii Nieorganicznej - jako jeden z pierwszych absolwentów Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej. Tytuł ten odbieram także z wielką satysfakcją jako wyraz - jeśli wolno mi tak myśleć - szczególnej sympatii i ogólnego uznania, którym obdarzyła mnie społeczność akademicka. Nie wiem czy na to w pełni zasłużyłem, ale sprawia mi to naprawdę wiele radości.... Pragnę przede wszystkim wspomnieć,

Gratulacje były szczerze i czule

czątku swej działalności zawodowej rozliczne, aktywne kontakty ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego.

Profesor był członkiem Centralnej Komisji, członkiem Rad Naukowych instytutów PAN, członkiem KBN i wielu innych ważnych gremiów. Posiada siedemnaście medali i odznaczeń resortowych, stowarzyszeniowych i państwowych, w tym: Odznakę Weterana Walk o Niepodległość, Medal Komisji Edukacji Narodowej i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Niech tytuł Honorowego Profesora Politechniki Śląskiej będzie skromnym wyrazem szacunku dla aktywności działań oraz poziomu dokonań dydaktycznych i naukowych profesora Józefa Szarawary.

(Biografia Profesora została wcześniej zamieszczona w nr 9 (139) biuletynu "Z Życia Politechniki Śląskiej".)

Akt nadania tytułu Honorowego Profesora Politechniki

Wzruszony Laureat składa podziękowania

że całe moje życie zawodowe, moje najlepsze lata, związałem - na dobre i złe - z Politechniką Śląską, z pracą naukowo-dydaktyczną. ... Oczywiście były sukcesy, ale były również porażki. Jeżeli jednak wyniki mojej pracy naukowo-badawczej, pracy z młodą kadrą, napisane książki były znaczące w treści i pożyteczne - wnosiliły nowe wartości w zakresie metodycznym, naukowym i poznawczym - były dobrze odbierane przez współpracowników, a także znalazły ogólne uznanie w kraju, w szerokich kręgach społeczności akademickiej, to ufam, że

nie zmarnowałem życia. W działalności naukowej zawsze kierowałem się zasadą "szanujemy autorytety, ale myślimy niezależnie, koncepcyjnie" - jest to bowiem warunek postępu w nauce. ... W środowisku technologów polskich tytułem "profesora honorowego" wyróżniony był tylko Profesor Ignacy Mościcki. Ponieważ mój Profesor, Stefan Pawlikowski był asystentem Mościckiego, zatem mogę się uważać za trzecie pokolenie chemików-technologów polskich wywodzących się od Mościckiego. Dlatego tym bardziej cenię sobie otrzymany dzisiaj tytuł".

Następnie zaproszeni goście z Politechniki Szczecińskiej i Wrocławskiej złożyli okolicznościowe adresy gratulacyjne swoich uczelni.

Rektor Politechniki Szczecińskiej prof. dr hab. inż. Mieczysław Wysiecki w imieniu Senatu i całej społeczności

Przyjacielska rozmowa z Rektorem

akademickiej złożył serdeczne gratulacje i wyraził uznanie oraz napisał między innymi:

oraz napisał między innymi:

"... Wniósł Pan wielki wkład w rozwój technologii i inżynierii chemicznej w Polsce. W szczególności wysokim uznaniem cieszy się udział pana Profesora w rozwoju termodynamiki i teorii reaktorów. Osiągnięcia te są znane i uznawane w kraju i na świecie, dzięki licznym publikacjom oraz uczniom i wychowankom zatrudnionym w wielu uczelniach, instytucjach naukowych i zakładach pracy. ..."

Dyrektor Instytutu Technologii Nieorganicznej i Nawozów Mineralnych Politechniki Wrocławskiej składając gratulacje równocześnie napisał:

"... Składamy jednocześnie podziękowania za życzliwość Pana Profesora w rozwoju kadr naszego Instytutu oraz

pracę na rzecz krajowego środowiska naukowego chemików. Podziwiamy niezwykłą aktywność i energię, a także pracowitość Pana Profesora. ..."

Następnie Rektor, prof. J. Szarawara i goście udali się na towarzyskie spotkanie przy lampce szampana.

Ad plurimos annos, Profesorsze!

T. Buczek

Profesor Szarawara zawsze promieniuje radością życia

60-LECIE WYDZIAŁU ELEKTRYCZNEGO

W dniach 24-25 września br. odbyły się uroczystości 60-lecia powstania Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej. Uczelnia nasza została powołana dekretem z dnia 24 maja 1945 roku jeszcze z czasową siedzibą w Krakowie, przy czym rozpoczęcie zajęć dydaktycznych nastąpiło w roku akademickim 1944/45.

Jako jeden z czterech pierwszych Wydziałów został utworzony Wydział Elektryczny bazujący w swoim pierwszym okresie przede wszystkim na kadrze pochodzącej z Politechniki Lwowskiej i Warszawskiej. To z ich grona wywodzili się pierwsi dziekani i profesorowie, wokół których utworzono kilkanaście katedr: prof. Kazimierz Idaszewski, prof. Tadeusz Malarski, prof. Stanisław Fryze. Te sześćdziesiąt lat to okres rozwoju, który zaowocował rozbudową Wydziału i ustaleniem jego wysokiej pozycji w ocenie środowiska naukowego w Polsce. Aby uświetnić obchody tak ważnej rocznicy władze wydziału połączyły uroczystości 60-lecia z XIV Walnym Zjazdem Stowarzyszenia Wychowanków Politechniki Śląskiej - Oddział Elektryków.

Organizacją uroczystości zajmował się Komitet Organizacyjny w składzie: dr hab. inż. Bogusław Grzesik prof. Pol. Śl. - przewodniczący, mgr inż. Tadeusz Lipiński - wiceprzewodniczący, dr hab. inż. Adrian Halinka - sekretarz, prof. dr hab. inż. Jerzy Jakubiec, prof. dr hab. inż. Marian Pasko, dr hab. inż. Dariusz Spałek, dr inż. Tomasz Biskup, dr inż. Dariusz Grabowski, dr inż. Jan Kapinos, mgr inż. Andrzej Grabowski, mgr inż. Krzysztof Kolonko. Nad sprawami naukowymi czuwał Komitet Naukowy: prof. dr hab. inż. Zbigniew Gacek, prof. dr hab. inż. Tadeusz Glinka, prof. dr hab. inż. Jerzy Jakubiec, prof. dr hab. inż. Marian Pasko, dr hab. inż. Bronisław Drak, prof. Pol. Śl., dr hab. inż. Bogusław Grzesik, prof. Pol. Śl., dr hab. inż. Tadeusz Skubis, prof. Pol. Śl., dr hab. inż. Adrian Halinka, dr hab. inż. Dariusz Spałek.

Panie: Alicja Przeorek, Agnieszka Rams oraz Grażyna Pacuła-Agyapong włożyły wiele starań organizacyjnych, aby wszystko przebiegało w najlepszym porządku.

W ramach obchodów został przygotowany Zeszyt Jubileuszowy w ramach Zeszytów Naukowych serii Elektryka, nr 194, poświęcony historii i aktualnym planom Wydziału i jego poszczególnych jednostek. Przy tym powstał także album okolicznościowy zatytułowany *Album 60-lecia Wydziału Elektrycznego*. Jest to znakomite kompendium wiedzy o Wydziale. Są tu zawarte informacje o bardzo bogatej historii Wydziału i jego stanie obecnym. Nakreślono sylwetki wybitnych profesorów, twórców Wydziału i Gliwickiej Szkoły Elektryki, prof. Stanisława Fryzego, prof. Tadeusza Malarskiego i prof. Jana Obrapalskiego, prof. Zygmunta Gogolewskiego oraz ówczesnych adiunktów i asystentów, m.in. prof. Tadeusza Zagajewskiego, prof. Władysława Kołka, prof. Antoniego Plamitzera, prof. Władysława Podlacha, prof. Lucjana Nehrebeckiego, prof. Zbigniewa Jasickiego, prof. Mieczysława Plucińskiego, prof. Edmunda Piotrowskiego, prof. Tadeusza Stępniewskiego (to właśnie Oni stworzyli Gliwicką Szkołę Elektryki). W *Albumie* znajduje się ważny dokument, wykaz prac habilitacyjnych i doktorskich oraz prac magisterskich/inżynierskich obronionych na Wydziale. W rozdziale "who is who" zamieszczono kilkadziesiąt biogramów osób, które skończyły tu studia w ciągu tych lat. Jest to ciekawy zapis historii, pozwalający umiejscowić znaczenie Wydziału w inżynierii i nauce polskiej z punktu widzenia pozycji zajmowanej przez jej absolwentów. Całość prac nad albumem prowadził skrzętnie dr Dariusz Grabowski, a nad stroną artystyczną obydwu wydawnictw czuwał dr inż. arch. Piotr Obracaj.

Na tę okazję zredagowane zostały przez poszczególne Instytuty i Katedrę zeszyty naukowe, w których zamieszczono rezultaty wybranych, oryginalnych i nowatorskich prac naukowych.

Zasadnicza część uroczystości odbyła się w dniach 24-25 września br. w Gliwicach. Preludium do głównej części było podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Wydziałem Elektrycznym Uniwersytetu w Żylinie a Wydziałem Elektrycznym Politechniki Śląskiej. Umowę ze strony pol-

Podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Wydziałami Elektrycznymi Uniwersytetu w Żylinie i Politechniki Śląskiej

skiej podpisali: JM Rektor Politechniki Śląskiej prof. dr hab. inż. Wojciech Zieliński, Dziekan Wydziału Elektrotechniki z Żyliny prof. Ján Michalik oraz Dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej prof. Bogusław Grzesik. Jest ona swoistym rozszerzeniem współpracy, bowiem zostały zawarte wcześniej podobne umowy pomiędzy kilkoma siostrzanymi wydziałami obu uczelni.

O godzinie 10.15 rozpoczęła się w Auli Głównej sesja plenarna, którą otworzył Dziekan Wydziału Elektrycznego prof. Bogusław Grzesik. Jako pierwszy wystąpił JM Rektor Politechniki Śl. prof. Wojciech

Zieliński, który podkreślił duże znaczenie Wydziału w historii powstania Politechniki. W dalszej części z gratulacjami wystąpili m.in. Dziekan Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki prof. Jerzy Rutkowski, przedstawiciele silnie zaprzyjaźnionych uczelni z Budapesztu, prof. Istvan Nagy, z Żyliny, Dziekan, prof. Jan Michalik, z Brna, Dziekan, prof. Radimir Vrba. Następnie gratulacje złożyli: absolwent Wydziału Elektrycznego i jednocześnie Prorektor Akademii Medycznej w Katowicach prof. Aleksander Sieroń, p. Klaus Kubica, który odczytał list prezydenta Rybnika Adama Fudalego, oraz wielu innych. Z nadesłanych licznych adresów gratulacyjnych Prodziekan Tomasz Biskup odczytał jeden, Dyrektora z EPRI, ab-

solwenta, Marka Samotyja z USA. Szczególnie warte uwagi były wystąpienia absolwentów Wydziału i późniejszych pracowników: prof. Stefana Węgrzyna, prof. Władysława Paszka, prof. Henryka Tuni i dra Piotra Filipkiego. Ich wspomnienia w znakomity sposób ubarwiły uroczystość. W końcowej części miało miejsce wystąpienie wnuczki nieżyjącego już pracownika naukowego

Występuje prof. Władysław Paszek - nie przypuszczaliśmy wtedy, że po raz ostatni...

Wydziału prof. Antoniego Plamitzera, pani Marty Plamitzer, która jednocześnie przekazała namalowany przez siebie obraz. W sposób multimedialny historia i dzień dzisiejszy Wydziału zostały zaprezentowane w filmie "60 lat Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach" przygotowanym przez agencję GAMMA-FILM (Grzegorz Pawełczak, Wojciech Wajda). Zwieńczeniem tej części sesji było wręczenie Złotej Honorowej Odznaki PTETiS nadanej Wydziałowi Elektrycznemu przez Władze Towarzystwa w uznaniu zasług dla krzewienia wiedzy na temat elektrotechniki teoretycznej i stosowanej.

Przewodniczący Zarządu Głównego PTETiS prof. Krzysztof Kluszczyński w swoim ciepłym przemówieniu podkreślił ściśle związki Oddziału Gliwickiego PTETiS (obecnie Gliwicko-Opolskiego) z historycznymi postaciami Wydziału Elektrycznego, którzy właśnie tu, w Gliwicach, współtworzyli tę organizację 40 lat temu.

Na sesję plenarną przybyli znamienici goście: Prorektorzy, prof. Wojciech Cholewa i prof. Ryszard Wilk, bp. Jan Wieczorek, Dziekani i zaprzyjaźnieni profesorowie z Politechniki Śląskiej, Dziekani Wydziałów Elektrycznych Politechnik Polski, prof. Wilibald Winkler, prof. Bolesław Pochopień, prof. Wojciech Mitkowski, Prezydent Gliwic Zygmunt Frankiewicz, Prezydent Bielska-Białej Jacek Krywult, Prezes GZE S.A. Piotr Kołodziej, Prezes WASKO Wojciech Wajda, Prezes PSE-Południe Adam Wierzbicki, Prezes EPC Piotr Kukurba, Dyrektor Stefan Sieradzki, Dyrektor Adam Klimpel i inni. Wśród nich bardzo wielu to absolwenci Wydziału.

Sesja plenarna została zakończona trzema wykładami:

"60 lat Wydziału Elektrycznego" - prof. B. Grzesik

"Power Electronics Enriched by Nonlinearity" - prof. I. Nagy

"Nowa twarz pól magnetycznych w medycynie - jonowy rezonans cyklotronowy" - prof. A. Sieron.

Dziekan B. Grzesik nakreślił obraz Wydziału, uwydatniając jego ewolucję, która doprowadziła do tego, że Wydział ma bardzo silną pozycję w badaniach i nauczaniu. Drugi z wykładów, niezwykle interesujący, wygłoszony przez prof. I. Nagy'a z Uniwersytetu Technologicznego-Ekonomicznego z Budapesztu, poświęcony był współczesnej technologii - energoelektronice i jej aspektom nieliniowym przy silnych nieciągłościach. Niewątpliwie ostatni z nich wzbudził największy odzew wśród słuchaczy ze względu na to, że każdemu z nas bliska jest troska o zdrowie. Prace prof. A. Sieronia pokazują, że metodami nieinwazyjnymi można uzyskać pozytywne wyniki w zakresie zmniejszenia bólu, poprawy koncentracji i pamięci, stosując odpowiednie dawki pola magnetycznego.

Wystąpienie prof. Aleksandra Sieronia

Po sesji plenarnej odbył się w sali spotkań w Rektoracie bankiet, w trakcie którego nie tylko kontynuowano składanie gratulacji na ręce Dziekana Wydziału, ale także prowadzono w przyjemnej atmosferze rozmowy kularowe na temat historii i przyszłości Wydziału, Politechniki i nauki polskiej.

W trakcie włączonych w 60-lecie Obrad XIV Walnego Zjazdu Stowarzyszenia Wychowanków Politechniki Śląskiej - Oddział Elektryków, w których wzięło udział 350 członków, wybrano nowe

Wręczenie odznaki PTETiS

władze. Na kolejną kadencję został wybrany dotychczasowy przewodniczący mgr inż. Tadeusz Lipiński. Po południu odbyły się sesje Instytutowe w 4 jednostkach Wydziału, na które przybyli uczestnicy uroczystości, w tym absolwenci związani z tymi Instytutami. Każda z jednostek przygotowała program prezentujący najnowsze osiągnięcia charakteryzujące prowadzone badania i proces nauczania.

Pierwszy dzień uroczystości został zakończony spotkaniem koleżeńskim, które odbyło się w stołówce przy ul. Łużyckiej. Miła atmosfera pozwoliła na kontynuowanie wspomnień uczestnikom zjazdu, a spotkanie było niewątpliwie wspaniałe, o czym świadczy fakt, że impreza trwała do godziny 2 dnia następnego.

W sobotę 25 września tradycyjnie odbyła się uroczystość odnowienia immatrykulacji kolejnych roczników studentów rozpoczynających studia na Wydziale Elektrycznym

w latach 1952 do 1954. Uczestnikom zostały wręczone okolicznościowe dyplomy, a uroczystość została uświetniona występem Akademickiego Zespołu Muzycznego Politechniki Śląskiej pod dyrekcją p. Krystyny Krzyżanowskiej-Łobody.

Całość obchodów została zakończona złożeniem kwiatów na grobach profesorów i pracowników Wydziału na cmentarzach Centralnym i Lipowym w Gliwicach.

60-lecie Wydziału Elektrycznego było jedną z pierwszych uroczystości 60-lecia Uczelni. Uroczystości te, połączone ze Zjazdem Wychowanków, przyczyniły się walcnie do odnowienia istniejących i wznowienia nowych wzajemnych więzi, jednocześnie uświadamiając jak ważną dla nas wszystkich jest Nasza Uczelnia - Politechnika Śląska.

T. Biskup

POLITECHNIKA LWOWSKA - MATKA POLSKICH UCZELNI TECHNICZNYCH

O fenomenie Politechniki Lwowskiej w 160 rocznicę jej powstania pisze dr inż. Józef Szymczyk

Trudne początki polskiego szkolnictwa technicznego

Pierwsze szkoły techniczne w Europie powstały w XVII wieku i miały charakter wojskowy, ale już pod koniec tego wieku powstały też cywilne szkoły budownictwa i architektury (1671 r. - Paryż, 1692 r. - Wiedeń). W wieku XVIII powstały dalsze szkoły wojskowe (1705 r. - Berlin, 1715 r. - Petersburg, 1717 r. - Wiedeń i inne); miały one mocno rozbudowany program techniczny i były wzorem dla powstających uczelni technicznych o charakterze jednokierunkowym (1747 r. - Szkoła Budowy Mostów i Dróg oraz 1763 r. Szkoła Górnicza -

obie w Paryżu, 1765 r. - Szkoła Górnicza we Freibergu, 1774 r. - Szkoła Górniczo-Hutnicza w Clausthal, 1773 r. - Instytut Górniczy w Petersburgu i wiele innych). Obok szkół wyższych na terenie Niemiec i Austrii w XVIII w. powstały nowe szkoły średnie (obok istniejących szkół o charakterze humanistycznym) skierowane do ubogiej młodzieży, tzw. szkoły realne, uczące podstaw matematyczno-przyrodniczych i technicznych, a mniej nauk humanistycznych, czyli realnego życia.

Przełom nauczania technicznego dokonał się we Francji. Na gruzach zniszczonych (w czasie rewolucji) uniwersytetów powstała w 1794 r. Centralna Szkoła Robót Publicznych przemianowana rok później na **Szkołę Politechniczną** (Ecole Polytechnique, od greckiego: Polytechnos - biegły w wielu sztukach). Reprezentowała ona od razu wysoki poziom ze względu na profesorów tej szkoły, którymi byli m.in.: Andre AMPERE, Sadi CARNOT, Louis GAY-LUSSAC, Joseph LAGRANGE, Pierre LAPLACE, Adrien LEGENDRE, Gaspar MONGE (główny organizator Szkoły), Louis NAVIER, Simeon POISSON. W roku 1806, jako druga, powstała Szkoła Politechniczna w Pradze (z niemieckim językiem nauczania), a następnie Akademia Techniczna w Wiedniu

(1815), Instytut Mechaniczny w Glasgow (1820), Kolegium Mechaniczne w Londynie (1824), Instytut Politechniczny w Warszawie (1826, zlikwidowany w roku 1831 po upadku Powstania Listopadowego) i inne politechniki w kolejnych miastach europejskich.

W czasie, gdy w Europie zaczynało kształtować cywilne szkolnictwo techniczne, Polska straciła niepodległość. Zaborcy po dokonaniu ostatecznego podziału Polski, w tajnym artykule konwencji petersburskiej (styczeń 1797 r.) zobowiązały się do *zniszczenia wszystkiego co by przypominało istnienie Królestwa Polskiego*. Droga do tego celu miała prowadzić przede wszystkim przez degradację polskiego szkolnictwa. Austriacy już w 1773 roku zlikwidowali Akademię Jezuicką we Lwowie i przez jedenaście lat utrzymywali ją jako szkołę średnią. Na ponad dwadzieścia kolegiów (pijarskich i jezuickich), istniejących na terenach polskich nazwanych Galicją, do roku 1815 zlikwidowano ich więcej niż połowę. Uniwersytet Jagielloński zostaje zniemczony. Podejmowane w tym czasie próby tworzenia polskiego szkolnictwa technicznego (i nie tylko) na średnim i wyższym poziomie były pełne trudności oraz przeszkód i systematycznie niszczone przez zaborców. Trzeba było wielkiego uporu w XIX wieku, by kształcenie Polaków na poziomie średnim i wyższym było możliwe.

Pierwsza wyższa polska szkoła techniczna została założona w Kielcach w 1816 roku przez Stanisława STASZICA i nazywała się **Akademicka Szkoła Górnicza**. Po śmierci STASZICA została przeniesiona do Warszawy (w roku 1826), jednak tutaj nie została uruchomiona. Też w roku 1816 przy Uniwersytecie Warszawskim utworzono Oddział Budownictwa i Miernictwa, który został (w roku 1823) przekształcony w Wyższą Szkołę Dróg i Mostów, a następnie (w roku 1826) w **Instytut Politechniczny**. Organizację i programy Instytutu Politechnicznego wzorowano na Politechnikach Paryża i Wiednia, gdzie wysyłano na dalsze studia obiecujących absolwentów Uniwersytetu Warszawskiego. W Rzeczypospolitej Krakowskiej (w roku 1836) powstaje **Instytut Techniczny**, którego rangę zaborca po roku 1848 obniżył do poziomu szkoły średniej.

Wreszcie w roku 1844 powstaje we Lwowie **c.k. Akademia Techniczna** (z niemieckim językiem nauczania, całkowicie spolonizowana w roku 1872 i odtąd nazywana c.k. Szkoła Politechniczna). Mimo burzliwych

Exlibris PL

czasów Uczelnia ta, ostatecznie nazwana **Politechniką Lwowską**, przetrwała bez większych przerw mimo burzliwych czasów (wojen światowych, rewolucji, zmiany granic itp.) do dnia dzisiejszego.

W roku 1862 utworzono **Instytut Po-**

litechniczny oraz Rolniczo-Leśny w Puławach, który po upadku Powstania Styczniowego zlikwidowano, a na jego miejsce powołano zrusyfikowaną Szkołę Gospodarstwa Wiejskiego. W roku 1897 w Warszawie powołano komitet w celu reaktywowania politechniki w tym mieście. Zebrano fundusze, zakupiono teren pod budowę, wybudowano piękny gmach (istniejący do dzisiaj). Rok później otwarto... państwową szkołę rosyjską i nadano jej imię cara Mikołaja II. Od początku młodzież polska omijała **Politechnikę Warszawską**, a od roku 1905 bojkotowano ją całkowicie (studujący tu Polacy prawie gremialnie przenieśli się do Lwowa). Politechnikę Warszawską spolszczono w roku 1915, ale było to już w czasie okupacji niemieckiej. Oznacza to, że od roku 1872 do roku 1915 Politechnika Lwowska była jedyną uczelnią techniczną z polskim językiem wykładowym, gdzie kształtowano mowę ojczystą w zakresie pojęć technicznych. Na ziemiach polskich w roku 1904 utworzono **Politechnikę w Gdańsku**, a w roku 1910 **Politechnikę we Wrocławiu**, obie jako uczelnie niemieckie i obie spolonizowane w roku 1945.

Dzieje Politechniki Lwowskiej 1844-2004

W roku 1811 cesarz Franciszek I zgodził się na utworzenie **Szkoły Realnej we Lwowie**. Jednak dopiero w listopadzie 1817 r. została ona otwarta. Miała charakter techniczny i trak-

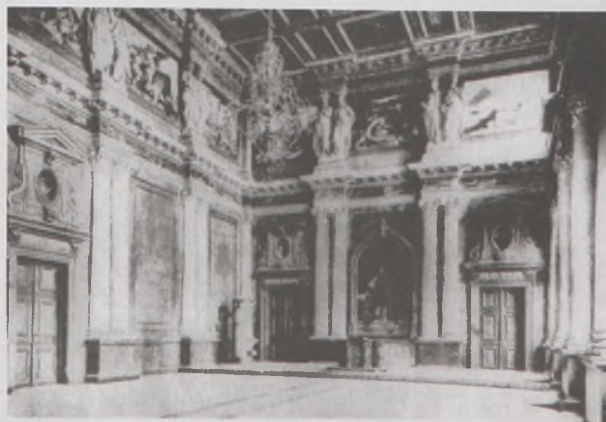

Gmach główny, rok 1894

towana była jako zapowiedź utworzenia wyższej szkoły technicznej. Dyrektor Szkoły Alojzy UHLE, znający język polski, zachęcał do nauczania po polsku. W wyniku starań galicyjskiego Sejmu Stanowego w roku 1835 cesarz Ferdynand I przekształcił Szkołę Realną w **c.k. Akademię Realno-Handlową**, w której nauczanie w zakresie technicznym było poniżej poziomu szkoły średniej. Dalsze działania Sejmu doprowadziły do wzmocnienia Akademii trzyletnimi oddziałami o kierunku technicznym oraz gospodarstwa wiejskiego i nadaniu jej nazwy **c.k. Akademia Techniczna**, tym razem już jako wyższej szkoły technicznej we Lwowie. W ciągu jednego roku załatwiono wszelkie sprawy związane z uruchomieniem Akademii i 4 listopada 1844 roku uroczystie zainaugurowano jej działalność. Do Akademii dołączono uniwersytecką Katedrę Budownictwa. Była to trzecia (po praskiej i wiedeńskiej) wyższa uczelnia techniczna w monarchii. Akademia została umieszczona w Domu Darowskiego u zbiegu ulic Teatralnej i Ormiańskiej. Uczelnia miała dwa kierunki: techniczny (trzyletni) i handlowy (jednoroczny, w roku 1853/54 zamieniony na szkołę średnią). Przy Akademii Technicznej działała dwuletnia Szkoła Realna. Powołano sześć katedr: Matematyki, Fizyki, Mechaniki, Chemii, Budownictwa i Geodezji, w których nauczało: 7 profesorów, 6 docentów, 5 nauczycieli języków i rysunku oraz 3 asystentów. O programie nauczania i ważniejszych sprawach uczelni decydowała Nadworna Komisja Edukacyjna w Wiedniu. Dyrektorem Akademii Technicznej w latach 1844-49 był prof. dr Florian SZINDLER. W Uczelni kształcono we wszystkich dziedzinach wiedzy inżynierskiej, a absolwenci otrzymywali tytuł *inżyniera wszystkich specjalności*. Pewne swobody organizacji i nauczaniu w Akademii przyniosły czasy Wiosny Ludów. We wrześniu 1848 roku Ministerstwo Oświaty wprowadziło do nauczania w szkołach i uczelniach Lwowa język polski. Po stłumieniu powstania w Wiedniu zaczęto rozprawiać się z ruchami opozycyjnymi i wycofywać się z poczynionych ustępstw. W listopadzie powstaje Lwów. Wobec sukcesów Gwardii Narodowej Lwów zostaje zbombardowany i niepokorne miasto musi skapitulować. Zniszczonych zostało wiele ważnych budynków w mieście. Spłonął też Dom Darowskiego i zajęcia w Akademii musiały być zawieszane. Cesarz Ferdynand I

abdykuje na rzecz Franciszka Józefa I. Wróciły rządy silnej ręki. Cofnięto wszystkie przywileje i przywrócono niemiecki język wykładowy. Odbudową uczelni i organizacją rozpoczęcia zajęć zajmował się tymczasowy dyrektor Akademii prof. Aleksander REISINGER - kierownik Katedry Matematyki, który bardzo dobrze zasłużył się Akademii Technicznej. W latach 1849-52 zajęcia odbywały się w salach Ratusza. Po mianowaniu prof. REISINGERA stałym dyrektorem Akademii kierownictwo Katedry Matematyki (w 1852 r.) objął **prof. dr Wawrzyniec ŻMURKO**, pierwszy Polak wśród profesorów Akademii.

Po klęskach wojennych Austrii z Sycylią i Francją (w 1859 r.) oraz Prusami (w 1866 r. - o Śląsk) nastąpiła reorganizacja monarchii w dualistyczną i odejście od centralizmu. W latach 1871-1877 nastąpiły lata przełomowe dla lwowskiej uczelni technicznej. W sierpniu 1871 roku dekretem cesarskim wprowadzono w Akademii polski język wykładowy, a w listopadzie kierownikowi uczelni nadano tytuł rektora. Od początku roku akademickiego 1872/1873 wszystkie wykłady odbywały się po polsku, a grono profesorskie wybrało na rektora **prof. Feliksa STRZELECKIEGO**, kierownika Katedry Fizyki. Pod koniec października 1872 r. cesarz zatwierdził, opracowany przez kolegium profesorskie, projekt reorganizacji uczelni (zawierający m.in. propozycje podwojenia ilości katedr). Zreorganizowaną uczelnię tworzyły trzy wydziały: **Inżynierii Lądowej, Budownictwa i Chemii Technicznej**. Wprowadzenie języka polskiego do Akademii spowodowało duże zainteresowanie studiami młodzieży polskiej. Konieczna stała się budowa własnych gmachów. Rozpoczęto je budować w roku 1873 według projektu prof. Juliana ZACHARIEWICZA - kierownika Katedry Budownictwa, a ukończono w ciągu czterech lat. W roku 1875 powołano czwarty Wy-

Fragment auli głównej, rok 1894

dział uczelni: **Budowy Maszyn**. Cesarz nadał budowniczego tytułem szlacheckim oraz wysokim odznaczeniem, a uczelni nadał status Technische Hochschule. Kolegium profesorskie postanowiło używać polskiej nazwy **c.k. Szkoła Politechniczna**.

Spolonizowanie uczelni, podniesienie jej rangi, podwojenie ilości kadr i posiadanie własnych budynków spowodowało szybki rozwój Szkoły Politechnicznej we Lwowie. Nowe gmachy projektowane dla 300 studentów bardzo szybko okazały się za ciasne. Przed wybuchem I wojny światowej liczba studentów wzrosła prawie do dwóch tysięcy. W latach 1904/1905 rozbudowano gmach główny uczelni, a później nadbudowano drugie piętro gmachu chemii. W roku 1894 uroczystie obchodzono 50-lecie istnienia uczelni. Dwa lata później opracowano **Statut organizacyjny c.k. Szkoły Politechnicznej we Lwowie**, który obowiązywał do roku 1921. Zasady organizacji uczelni i sposób prowadzenia procesu dydaktycznego zawarte w Statucie były z czasem wprowadzane w całej monarchii. Od roku 1901 Szkoła Politechniczna uzyskała prawo nadawania tytułu doktora - *doctor rerum technicarum*. Prawa habilitowania uzyskała wcześniej, a od roku 1912 zaczęto nadawać tytuły *doktora honoris causa*. Rektor (od roku 1901) wchodził w skład Sejmu Krajowego, a od 1904 mógł używać tytułu Magnificencji. W roku 1907 utworzono nowy **Wydział Hydrotechniczny**, który w roku 1921 został włączony do Wydziału Inżynierii jako Oddział Wodny. W roku akademickim 1911/1912 na Wydziale Mechanicznym utworzono **Oddział Elektrotechniczny**. Rozluźnienie przepisów o przyjmowaniu cudzoziemców na studia spo-

Muzeum technologii, rok 1894

Laboratorium elektrotechniczne, rok 1894

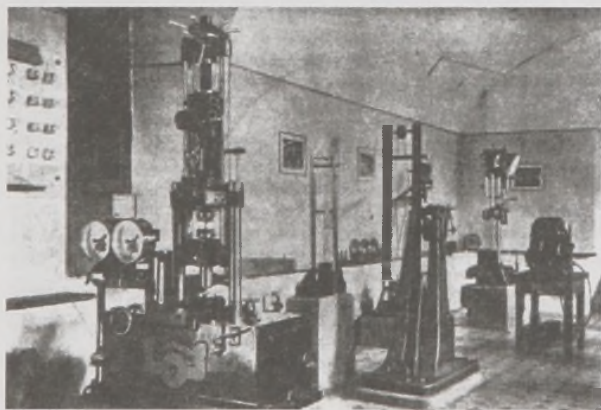
wodowało, że po roku 1905 młodzież z zaboru rosyjskiego stanowiła ponad 30% ogółu studentów. W roku akademickim 1913/1914

w uczelni pracowało 41 profesorów, 47 docentów oraz 70 adiunktów i asystentów.

Po wybuchu I wojny światowej część kadry nauczającej i większość studentów została powołana do wojska. Gmach główny uczelni został zajęty na potrzeby wojska, najpierw przez Austrię, później przez Rosję, a od czerwca 1915 r. znów przez Austrię. W roku akademickim 1914/1915 nie było zajęć. Uruchomione je w październiku 1915 r. w ograniczonym zakresie. Jeszcze przed podpisaniem kapitulacji w I wojnie światowej pułki ukraińskie w nocy z 31 października na 1 listopada opanowały Lwów. Od rana 1 listopada ludność polska przystąpiła do walki o Lwów. Studenci Szkoły Politechnicznej już rano 1 listopada zdobyli budynek główny uczelni i znajdujący się w nim magazyn broni. Dowództwo I odcinka obrony Lwowa znajdowało się w Domu Techników. Profesorowie i studenci odegrali ważną rolę w trzytygodniowych walkach. 22 listopada 1918 r. Lwów był wolny. W roku 1920 młodzież i pracownicy uczelni znów stanęli do walki; w kwietniu, w październiku i grudniu wspomagali III Powstanie Śląskie, a inni brali udział w obronie ojczyzny przed nawałnicą ze wschodu. 17 sierpnia 1920 r. pod Zadwórzem (lwowskie Termopile) padł kwiat młodzieży Lwowa (w tym 300 ochotników, wielu z nich to studenci Szkoły Politechnicznej). Pierwszym regularnym rokiem akademickim (choć rozpoczętym z opóźnieniem) w **Politechnice Lwowskiej** był rok 1920/1921. W końcu 1919 r. do Szkoły Politechnicznej włączono Akademię Rolniczą w Dublanach (założona w 1856 r.) i Lwowską Szkołę Lasową (założona w 1874 r.) i utworzono nowy Wydział Rolniczo-Leśny. Już w lipcu 1920 roku Sejm Rzeczypospolitej uchwalił ustawę o szkołach akademickich, w której wymienił wyższe uczelnie, w tym Po-

litechnikę we Lwowie. Na podstawie tej ustawy zebranie ogólne profesorów opracowało nowy statut i nową nazwę uczelni, który zatwierdzony został 28 czerwca 1921 r. przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. **Politechnika Lwowska** składała się z sześciu Wydziałów: **Inżynierii, Architektury, Mechanicznego, Chemicznego, Rolniczo-Leśnego i Ogólnego.**

O organizację **Wydziału Ogólnego** uczelnia lwowska starała się od dawna. Udało się go powołać dopiero w niepodległej Polsce. Celem wydziału było kształcenie nauczycieli z matematyki i przedmiotów przyrodniczych dla szkół średnich oraz pracowników naukowych dla instytutów badawczych. Według profesora Kazimierza KURATOWSKIEGO program nauczania matematyki na Wydziale Ogólnym Politechniki był tak szeroki, jakiego wtedy nie miał żaden wydział uniwersytecki w Polsce. Matematykę wykładało na nim 6 profesorów (S. BANACH, K. BARTEL, K. KURATOWSKI, A. ŁOMNICKI, S. RUZIEWICZ i W. STOŻEK) oraz 4 docentów (S. KACZMARZ, W. NIKLIBORC, A. MAKSYMOWICZ i W. ORLICZ) - same sławy polskiej matematyki. Wydział Ogólny, mimo że istniał tylko w latach 1921-1933 (padł ofiarą kryzysu ekonomicznego i reformy szkolnictwa braci Jędrzejewiczów), przysporzył wiele sławy swo-

Laboratorium badań wytrzymałościowych, rok 1936

jej uczelni. Wydział ten ukończył (i doktoryzował się u KURATOWSKIEGO) przyszedł profesor Stanisław ULAM - jedyny matematyk zaproszony do Komisji Siedemnastu w Los Alamos.

W latach 1921-1939 nastąpiły niewielkie zmiany w strukturze organizacyjnej Politechniki Lwowskiej. Główny wysiłek uczelni - wobec powiększającej się liczby studentów i różnych wyzwań współczesności - skierowany był na powiększenie bazy lokalowej i budowy nowoczesnych laboratoriów. Od roku 1923 adaptowa-

wano na potrzeby uczelni gmach Magdalenki (były zakład kamry dla kobiet). W latach 1923-1925 prof. Roman WITKIEWICZ wybudował Laboratorium Maszynowe, gdzie pomieszczono też 5 katedr Wydziału Mechanicznego. W latach 1927-1930 zbudowano Laboratorium Aerodynamiczne, a w latach 1929-1934 wybudowano gmach nowej biblioteki. **Prawdziwym**

Pieczeń PL z lat 1921-1939

jednak wyzwaniem dla Uczelni był zamiar wybudowania nowych gmachów przy ulicy Stryjskiej dla Wydziału Mechanicznego, który decyzją władz państwowych - zebranych 27 kwiet-

nia 1938 r. na Zamku Królewskim w Warszawie - miał stworzyć podstawy rozwoju siły gospodarczej i wojskowej w latach 1940-1960. W roku 1937 ogłoszono konkurs architektoniczny, a już 8 czerwca 1938 rozpoczęto uroczyście budowę gmachów Mechanicznej Stacji Doświadczalnej oraz Technologii i Obróbki Metali, które miały być ukończone w roku 1939, po czym miały być budowane pawilony: Ogólny, Lotniczy, Elektrotechniki, Technologiczny, Samochodowy, Tunel Aerodynamiczny i inne. Cały kompleks budynków miał być ukończony w roku 1941. W roku 1940 planowano powołanie Wydziału Elektrotechnicznego, bowiem już w roku 1921 skład osobowy oddziału Elektrotechnicznego (działającego na Wydziale Mechanicznym) zapewniał bardzo dobrą obsadę katedr takiego wydziału. Wybuch wojny zniweczył wszystkie plany.

W roku akademickim 1938/39 w Politechnice Lwowskiej pracowało 5 profesorów honorowych, 43 profesorów zwyczajnych, 17 profesorów nadzwyczajnych, 3 zastępców profesora, 18 docentów, 86 wykładowców, 46 adiunktów i 260 asystentów i lektorów. W uczelni działało 61 katedr zwyczajnych (w roku 1921 - 39), 10 katedr nadzwyczajnych (11) i 18 docentur (14). Studiowało ponad 3600 studentów. W latach 1872-1939 wydano ponad 7 tysięcy dyplomów inżynierskich, a w latach 1902-1928 wypromowano ponad 100 doktorów nauk technicznych.

W roku 1939 Lwów bronił się ofiarnie do 18 września 1939 r., kiedy to linia komunikacyjna na wschód (przez Winniki do Hołoska,

gdzie były składy amunicji) została odcięta przez Armię Czerwoną. W obronie Lwowa uczestniczyła Legia Akademicka składająca się ze studentów lwowskich uczelni. Po rozmowach w Winnikach gen. Władysław LANGER 22 września przekazuje miasto wojskom radzieckim, którzy swoje panowanie rozpoczęli natychmiast od złamania umowy kapitulacyjnej - oficerowie, którym gwarantowano wolność, zostali rozbrojeni, aresztowani i wyprowadzeni z miasta (większość zginęła w katowniach NKWD). Likwidacja polskiej administracji dotyczyła również Politechniki Lwowskiej, która stała się Lwowskim Instytutem Politechnicznym. Rządził nim komisarz wojskowy ppłk JUSIMOW, a od 1 listopada dyrektorem Instytutu został M. SADOWSKI, były dyrektor kijowskich tramwajów. Po zweryfikowaniu kadry nauczającej przez komisję z Moskwy do nauczania dopuszczono 80 osób. Na zebraniu partyjnym przewodniczący komisji w randze wiceministra wzywał studentów: **do solidnego studiowania na tak znakomitej uczelni, prezentującej technikę zachodniego kręgu cywilizacyjnego, co powinni sobie szczególnie cenić.** Polacy wykładali po polsku, Ukraińcy po ukraińsku, a marksizm-leninizm wykładano po rosyjsku. Polacy stanowili tylko około 25% ogółu studentów.

Niemcy we Lwowie zjawili się 30 czerwca 1941 roku. Rosjanie uciekając z miasta pozostawili w więzieniach stosy ciał pomordowanych jeńców i więźniów. Nowy okupant postanowił przelicytować poprzedniego w zbrodniczym rzemiośle. Oprócz jednostek Wehrmachtu do miasta ściągnęły różnego typu zbrodnicze oddziały (w tym ukraiński batalion Nachtigall (Słowik) pod dowództwem kpt. R. SZUCHEWYCZA i por. A. HERZNERA), które dokonywały aresztowań i egzekucji bez sądu. Ofiarą tych barbarzyńców 2 lipca padł prof. Kazimierz BARTEL (zamordowany w więzieniu 26 lipca 1941 r. - po odmowie tworzenia polskiego rządu pod kuratelą hitlerowców), a w nocy z 3 na 4 lipca aresztowano 22 profesorów lwowskich uczelni (i tych, którzy znajdowali się w ich mieszkaniach), i by nie mieć kłopotów (jak w przypadku krakowskich profesorów) z opinią międzynarodową, natychmiast rozstrzelano ich na Wzgórzach Wuleckich. Z Politechniki Lwowskiej zginęli wtedy m.in. profesorowie: Włodzimierz KRUKOWSKI, Antoni ŁOMNICKI, Stanisław PILAT, Włodzimierz STOŻEK, Kazimierz VETULANI, Kacper WEIGEL i Roman WITKIEWICZ.

W roku 1941 Niemcy zamknęli wszystkie wyższe uczelnie Lwowa. Profesorowie pozostali bez źródła utrzymania. Gmach główny Politechniki znów został przejęty na szpital. Na wiosnę 1942 roku Politechnikę przemianowano na Państwowy Instytut Techniczny (Staatliche Technische Institut) i uruchomiono 4-letnie kursy fachowe (Technische Fachkurse). Dyrektorem Instytutu został prof. dr Theodor BODEFELDT z Politechniki Monachijskiej, który pisał książkę o maszynach elektrycznych, a sprawy uczelni pozostawił na początku prof. Edwardowi SUCHARDZIE, a później prof. Włodzimierzowi BURZYŃSKIEMU, który okazał się człowiekiem opatrnościowym, broniącym wszelkimi sposobami polskich interesów. Oficjalnie językiem wykładowym był język niemiecki, ale Polacy, z zachowaniem środków ostrożności, wykładali po polsku. Zgodnie z wytycznymi Okręgowej Delegatury Rządu Politechnika miała działać w całości i realizować program z roku 1939/1940. W tych dziedzinach, gdzie okupant nie podjął nauczania, należało realizować tajny system. Po ustaniu okupacji studia te miały być uznane za pełne akademickie. Mimo okupacji umożliwiło to wielu młodym zdobycie pełnego wykształcenia akademickiego, które po roku 1945 weryfikowano głównie w Politechnice Śląskiej, ale też i w innych uczelniach.

W lipcu 1944 r., gdy oddziały Armii Czerwonej zbliżały się do Lwowa, Armia Krajowa przystąpiła do akcji "Burza". 24 lipca 1944 r. na zdobytych przez kompanię Kedywu gmachach Politechniki powiewały flagi biało-czerwone. Do miasta - za oddziałami frontowymi - weszły oddziały NKWD i kontynuowały swoją działalność przerwana w czerwcu 1941 r. Politechnika znów stała się Lwowskim Instytutem Politechnicznym, którego dyrektorem został doc. JAMPOLSKI z Odessy. Najpierw zaproszono do współpracy prof. BURZYŃSKIEGO, lecz wkrótce go aresztowano i osadzono w więzieniu (m.in. za protesty wobec wcielania polskich studentów do Armii Czerwonej). Aresztowano też prof. SUCHARDĘ, a w styczniu 1945 r. w czasie masowych wywózek Polaków w głąb Rosji, do obozów pracy o zastrzyżym rygorze zesłano profesorów Politechniki: S. FRYZEGO, A. KOZIKOWSKIEGO, T. KUCZYŃSKIEGO, E. ŁOZORYKA, W. MINKIEWICZA i E. PŁAŻKA. Obozu 037 pod Krasnodonem nie przeżyli profesorowie KUCZYŃSKI i ŁOZORYK. Aresztowania, deportacje i propaganda (w lutym 1945 r.

znane już były postanowienia Konferencji Jałtańskiej) miały na celu zachęcenie polskiej inteligencji do wyjazdu ze wschodnich rubieży Rzeczypospolitej. O tym, że nie było sensu tam zostawać, świadczy los prof. dr Mieczysława GĘBAROWICZA, ostatniego dyrektora Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, który postanowił pozostać we Lwowie po roku 1946. Profesorowie i pracownicy Politechniki Lwowskiej w trzech wyjazdach organizowanych w 1945 i 1946 roku gremialnie opuścili Lwów (na uczelni pozostało tylko 5 profesorów PLW). Politechnika Lwowska odradzała się jako polska uczelnia w Gliwicach, we Wrocławiu, Gdańsku, Krakowie i w innych uczelniach technicznych.

W latach 1945-1994 Politechnika Lwowska była nazywana Lwowskim Instytutem Politechnicznym im. Lenina i funkcjonowała z rosyjskim językiem wykładowym. Od 10 kwietnia 1991 r. Uczelnią zarządzał już demokratycznie wybrany rektor (pierwszy od roku 1939), a od 1 września 1991 r. wprowadzono język wykładowy ukraiński. Od roku 1994 Uczelnia nazywa się Uniwersytet Państwowy "Politechnika Lwowska". W roku 2000 Politechnice Lwowskiej nadano status uniwersytetu narodowego. W dniach 17-24 października 1994 roku odbyły się we Lwowie uroczystości jubileuszowe 150-lecia Politechniki Lwowskiej. Uczestniczyły w nich delegacje niektórych polskich uczelni. W obchodach uroczystości jubileuszowych "Stulecie Tradycji Instytutu Techniki Ciepłej Politechniki Śląskiej" w Gliwicach, w czerwcu 2004 r., brali udział przedstawiciele władz Politechniki Lwowskiej.

Politechnika Lwowska -

Matka polskich politechnik

Matką polskich politechnik nazywali Politechnikę Lwowską autorzy *Księgi Jubileuszowej 50-lecia Politechniki Wrocławskiej - 1945-1995*. A oto uzasadnienie: **Znaczenie Politechniki Lwowskiej dla rozwoju nauk technicznych, tworzenia polskiej kadry naukowej, kształcenia kadr technicznych, rozwoju przemysłu, kształtowania polskiego słownictwa technicznego, potem dwukrotnie, po roku 1918 i w 1945, dla rozwoju polskich uczelni technicznych jest ogromne. Uczeń i absolwenci Politechniki Lwowskiej tworzyli od postaw Politechnikę Śląską i Politechnikę Wrocławską i mają bardzo duży udział w tworzeniu Politechniki Warszawskiej, Politechniki Gdańskiej oraz technicznych uczelni Krakowa i w innych miast.**

Politechnika Warszawska po spolonizowaniu w 1915 r. była do roku 1938 hojnie zasilana profesorami Politechniki Lwowskiej. A oto lista profesorów, którzy ze Lwowa przeszli do Politechniki Warszawskiej: Oskar SOSNOWSKI - architektura (1916), Kazimierz KLING - chemia (1917), Karol POMIANOWSKI - budownictwo wodne (1918), Wiesław CHRZANOWSKI - maszyny i silniki cieplne (1919), Bohdan STEFANOWSKI - termodynamika (1920), Witold BRONIEWSKI - metalografia (1920), Władysław BRATKOWSKI - technologia włókna (1920), Ignacy MOŚCICKI - technologia chemiczna (1925), Władysław SUCHOWIAK - maszyny dźwigowe (1926), Maksymilian HUBER - mechanika techniczna (1928), Jan BRYŁA - budowa mostów (1934) i Władysław NIKLIBORC - matematyka (1938).

Doskonała kadra profesorska jaka działała w pierwszych latach po wojnie w Politechnice Śląskiej była najsilniejszym jej atutem. Tylko raz próbowano podważać cel jej istnienia (1947 r.), ale opinia Komisji Ministra była jednoznacznie pozytywna i Politechnika Śląska w Gliwicach została zaakceptowana w skali ogólnopolskiej. Natomiast Politechnikę Wrocławską próbowano likwidować kilka razy i wtedy profesorowie Politechniki Śląskiej oraz byli profesorowie Politechniki Lwowskiej z innych Uczelni, jak np. prof. Kazimierz ZIPSER z Akademii Górniczo-Hutniczej z Krakowa oraz prof. Robert SZEWAŁSKI z Politechniki Gdańskiej, walnie wspomagali Politechnikę Wrocławską w jej krytycznych czasach. W statucie Politechniki Wrocławskiej napisano: *Politechnika Wroclawska nawiązuje do tradycji szkolnictwa technicznego, a zwłaszcza Politechniki Lwowskiej...* Do byłych profesorów Politechniki Lwowskiej i Uniwersytetu Lwowskiego, zatrudnionych w Politechnice Śląskiej należeli: Stanisław BRZOWSKI, Włodzimierz BURZYŃSKI, Zygmunt CIECHANOWSKI, Władysław DYRDACKI, Stanisław FRYZE, Kazimierz IDASZEWSKI (organizator i pierwszy dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej; przeszedł do Wrocławia), Wiktor JAKÓB, Adolf JOSZT, Marian KAMIENSKI, Zygmunt KLEMENSIEWICZ, Stanisław ŁUKASIEWICZ, Tadeusz MALARSKI, Stanisław OCHEŁDUSZKO, Edward SUCHARDA (organizator i pierwszy dziekan Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej; przeszedł do Wrocławia i tam został pierwszym prorektorem

i był jednym z głównych organizatorów Politechniki Wrocławskiej), Franciszek WASILKOWSKI, Antoni WERESZCZYŃSKI i Eustachy ŻYLIŃSKI. Połowa żyjących profesorów Politechniki Lwowskiej i tych którzy opuścili Lwów po roku 1945 tworzyło Politechnikę Śląską. Razem z profesorami do Gliwic przybyli ze Lwowa młodszy pracownicy nauki i studenci, którzy z biegiem lat stawali się profesorami Politechniki Śląskiej i zasilali inne polskie uczelnie techniczne, a także uczelnie zagraniczne. Programy studiów oraz organizację nauczania w Politechnice Śląskiej po wojnie przeniesiono z Politechniki Lwowskiej. Ważną rolę w organizacji Politechniki Śląskiej odegrali także pracownicy administracyjni i techniczni przybyli ze Lwowa.

W latach powojennych profesorowie Politechniki Śląskiej wspomagali dydaktycznie i naukowo inne ośrodki. Np. prof. Stanisław OCHEŁDUSZKO, mimo że czekała na niego ogromna praca w Gliwicach, w latach 1947-1950 organizował Katedrę Teorii Ciepłych i Laboratorium Kalorymetryczne w Politechnice Wrocławskiej i razem z Witoldem OKOŁOKUŁAKIEM prowadzili zajęcia z Teorii Maszyn Ciepłych, Ruchu Ciepła i Gospodarki Ciepłej. Prof. OKOŁOKUŁAK w latach 1950-1953 kierował Katedrą Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Gdańskiej (kiedy została bez kierownika) i prowadził komplet wykładów z tzw. przedmiotów ciepłych na kilku wydziałach Politechniki Gdańskiej.

Z Politechniki Lwowskiej profesorowie przechodzili także do nowo tworzonych uniwersytetów i innych uczelni. Uniwersytet Poznański zasilili profesorowie: Alfred DENIZOT - mechanika (1919), Zdzisław KRYGOWSKI - matematyka (1919), Jan SZUSZKO - chemia (1930) i Władysław ORLICZ - matematyka (1937). Do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego przeszli profesorowie: Marcei MARCINKOWSKI - konstrukcje żelbetowe (1920), Marian GÓRSKI - chemia rolnicza, Roman KUNTZE - ochrona lasu (1935), oraz Franciszek KRZYSIK - technologia drewna (1937). Profesorowie Politechniki Lwowskiej przechodzili też do Uniwersytetu Lwowskiego: Zygmunt WEYBERG - mineralogia (1917), Zbigniew PAZDRO - nauki prawne (1921), Bogdan KAMIŃSKI - chemia fizyczna (1932) i Włodzimierz TRZEBIATOWSKI - chemia (1938). Politechnika Lwowska dała Polsce prezydenta - prof. Ignacego MOŚCICKIEGO (1926-1939), premiera - prof. Kazimierza BARTLA (trzy-

krotnego i wielokrotnego ministra) oraz kilku ministrów, a byli to profesorowie: Jerzy MICHALSKI, Wiesław CHRZANOWSKI, Jan ŁOPUSZAŃSKI, Witold BRONIEWSKI, Witold STANIEWICZ i Maksymilian MATAKIEWICZ, którzy brali udział wielokrotnie w tworzeniu różnych rządów.

Profesorowie Politechniki Lwowskiej w Polsce niepodległej tworzyli centralne urzędy i zajmowali zaszczytne stanowiska. Prof. Adolf SZYSZKO-BOGUSZ został w 1919 r. powołany na kierownika renowacji Wawelu, a później prowadził generalny remont Jasnej Góry. Cały majątek, dobra materialne Politechniki Lwowskiej, po roku 1946 pozostały we Lwowie, tylko książki w języku polskim i niemieckim przekazano Politechnice Krakowskiej. Dobra duchowe przeszły do kraju nad Wisłą i Odrą, reprezentowane przez profesorów, docentów, adiunktów, asystentów i absolwentów Uczelni, aktywnie działając przy organizowaniu życia naukowego, odbudowie i budowie zniszczonego kraju. W ten sposób Politechnika Lwowska żyje nadal i zapewniła sobie trwałe miejsce w historii i dziejach nauki polskiej. Do tradycji Politechniki Lwowskiej, wypracowanych w latach 1844-1946, nawiązuje obecnie uczelnia ukraińska Uniwersytet Państwowy "Politechnika Lwowska" znajdująca się we Lwowie, która w tym roku obchodzi jubileusz 160-lecia tradycji, które uznaje też za swoje.

Ilustracje według książki Z. Popławskiego "Dzieje Politechniki Lwowskiej 1844-1945", Ossolineum, 1992.

KONFERENCJE I SEMINARIA NAUKOWE

● "Geometria i komputer", Ustroń 2004

W dniach 15-17 czerwca br. odbyło się kolejne seminarium organizowane przez Ośrodek Geometrii i Grafiki Inżynierskiej Politechniki Śląskiej przy współudziale Polskiego Towarzystwa Geometrii i Grafiki Inżynierskiej (PTGiGI). Tematyka tegorocznych obrad i referatów poświęcona była zagadnieniom związanym z:

- klasyczną geometrią,
- komputerowym wspomaganie badań naukowych w zakresie geometrii,
- wizualizacją przekształceń geometrycznych,
- geometrycznym aspektem komputerowego wspomaganie projektowania (CAD),

- wspomaganie komputerowym w dydaktyce geometrii i grafiki inżynierskiej.

W seminarium zatytułowanym "Geometria i komputer" reprezentowanych było 11 ośrodków krajowych oraz 4 ośrodki zagraniczne. Wygłoszono 20 referatów. Streszczenia wszystkich referatów zostały wydrukowane w materiałach seminaryjnych w językach polskim i angielskim, zaś najciekawsze, wybrane teksty zostaną po recenzjach opublikowane w Zeszytach Naukowych Politechniki Śląskiej "Geometria i Grafika Inżynierska" lub w Biuletynie PTGiGI.

M. Bizoń

● Computational Problems of Electrical Engineering

Już po raz szósty, tym razem w Zakopanem, spotkali się uczestnicy międzynarodowej konferencji "Komputerowe Problemy Elektrotech-

Prof. S. Bolkowski (stoi) otwiera konferencję, po lewej prof. S. Osowski, a po prawej prof. O Łoziński (częściowo zasłonięty) i prof. K. Mikołajuk

niki". To być może trochę dowolne tłumaczenie angielskiej nazwy konferencji, więc dla porządku przytoczę ją w oryginalnym brzmieniu: the VIth International Workshop "Computational Problems of Electrical Engineering", zwłaszcza że angielski był oficjalnym językiem konferencji i wszystkie referaty zostały opublikowane i wygłoszone w tym języku. Organizatorem konferencji był Instytut Elektrotechniki Teoretycznej, Miernictwa i Systemów Informatycznych Politechniki Warszawskiej przy współpracy Politechniki Lwowskiej. Konferencja objęta była patronatem IEEE. W gronie 70 uczestników większość stanowili oczywiście Polacy, ale byli obecni także Ukraińcy, Czesi, Japończycy i Rumuni. Na czele Komitetu Programowego konferencji stanął prof. Stanisław Bolkowski, a Komitetowi Organizacyjnemu imprezy przewodniczył jego następca na stanowisku kierownika Zakładu Elektrotechni-

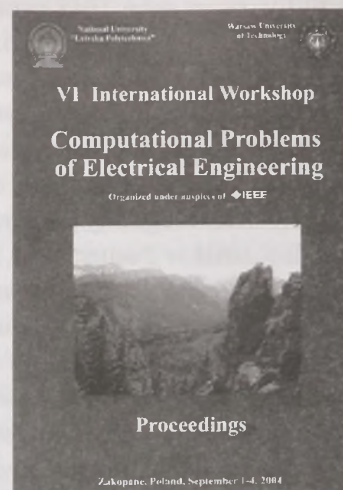
ki Teoretycznej w Politechnice Warszawskiej, prof. Stanisław Osowski.

Wszystkie referaty opublikowano w starannie wydanych materiałach konferencyjnych. Opublikowano i wygłoszono łącznie 67 prac, 24 w ramach sesji plenarnych, pozostałe w sesjach posterowych.

Pierwszy referat przygotowany przez zespół autorów z Prague Technical University i West Bohemian University z Plzen (Czechy), a dotyczący zagadnienia lewitacji kulki aluminiowej w polu elektromagnetycznym, wygłosił

prof. Ivo Dolezel. Referat otwierający konferencję wzbudził ożywioną dyskusję kontynuowaną później w kuluarach. W tej samej sesji prof. Jan Sikora z Politechniki Warszawskiej wygłosił referat przygotowany przez czteroosobowy zespół autorów z tej uczelni omawiający wykorzystanie hybrydowej metody numerycznej (MES + MEB) w tomografii optycznej i impedancyjnej. Szereg innych prac dotyczyło także wykorzystania metod elektromagnetycznych w diagnostyce medycznej. Zresztą zakres tematyczny prac był bardzo szeroki. Swoje prace prezentowali także pracownicy Politechniki Śląskiej. Profesorowie Bernard Baron i Marian Pasko z naszej uczelni oraz prof. Zygmunt Piątek i dr Borys Borowik z Politechniki Częstochowskiej przedstawili pracę pt. "Moc wydzielona w walcu przewodzącym umieszczonym w jednorodnym podłużnym polu magnetycznym". Dało się zauważyć, że mimo iż przed rokiem prof. Zygmunt Piątek przeniósł się z Politechniki Śląskiej na Częstochowską, w niczym nie osłabiło to jego współpracy naukowej z Wydziałem Elektrycznym Politechniki Śląskiej.

Części naukowej konferencji towarzyszył interesujący i urozmaicony program imprez integrujących, będących przecież znakomitą okazją do dyskusji i wymiany poglądów naukowych. Dopisała pogoda, także w czasie wycieczki do Morskiego Oka. Dodatkową atrakcją były niewątpliwie wieczorne konkursy skoków narciarskich o Letnie Grand Prix z udziałem

Materiały konferencyjne liczyły 243 strony

Pierwsza grupa piechurów dotarła nad Morskie Oko (w środku prof. S. Osowski)

Adama Małysza. A przecież Wielka Krokiew była oddalona od miejsca obrad (ośrodek "Start") zaledwie o pięć minut wolnego marszu.

Już za rok kolejna edycja konferencji. Tym razem odbędzie się ona na Ukrainie, a prawdopodobnym miejscem imprezy będzie Krym.

J. Barglik

Z ŻYCIA CKI

Zespół Szkół Wyższych w Rybniku z lotu ptaka

● W dniach 6 oraz 28 września br. na terenie kampusu odbyły się kolejne robocze spotkania pełnomocników rektorów Zespołu Szkół Wyższych w Rybniku. Z ramienia naszej Uczelni w spotkaniach uczestniczyli doc. Szczepan Wyra i mgr Stefan Makosz. W czasie spotkań poruszono szereg tematów związanych z bieżącą współpracą trzech uczelni działających w Rybniku. Tematem wiodącym była organizacja inauguracji roku akademickiego 2004/2005 ZSzw, która odbędzie się 11 października br.

● W dniu 9 września br. w Centrum Kształcenia Inżynierów odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Centrum, któremu przewodniczył Prorektor ds. Dydaktyki - prof. Ryszard

K. Wilk. Dyrektor CKI - prof. Joachim Kozioł przedstawił propozycje zmierzające do zmodyfikowania struktury organizacyjnej oraz aktualnego regulaminu działalności CKI. Przyjęto też sprawozdanie rzeczowe i finansowe działalności Centrum do września br.

● W dniu 14 września br. odbyło się posiedzenie Rady Fundacji Ekologicznej "Ekoterm-Silesia". Rada przyjęła ramowy plan działania Fundacji oraz budżet Fundacji na rok 2004. W posiedzeniu Rady uczestniczył doc. Szczepan Wyra - pełnomocnik Rektora ds. Zespołu Szkół Wyższych.

● Duży sukces odnieśli rybniczcy architekci - Tomasz Tumas i Wiesław Chmielewski. Otrzymali oni nagrodę śląskich architektów za najlepszą "przestrzeń publiczną" w województwie. Jak donosi Gazeta Wyborcza z dnia 23.09.2004 r. "jurorzy byli pod wrażeniem adaptacji obiektów starego rybnickiego szpitala na kampus akademicki".

● Z udziałem JM Rektora prof. Wojciecha Zielińskiego odbyła się w dniu 28 września br. w Rybniku konferencja "ISO 9001:2000 a klient", połączona z wręczeniem certyfikatu ISO 9001:2000 dla Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku. W czasie konferencji podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy Politechniką Śląską, a PWiK, sp. z o.o.

● Dyrektor Centrum Kształcenia Inżynierów - prof. Joachim Kozioł w czasie uroczystości inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Trzeciego Wieku wygłosił wykład nt. "Rozwój energetyki na tle rozwoju cywilizacji". Uroczystości miały miejsce w Rybniku w dniach 27 i 28 września br.

J. Katuszonek

GODNE ODNOTOWANIA

● Katedra Nauki o Materiałach w PR6 UE

W dniach 19-20 lipca br. na Politechnice w Chanii (Kreta, Grecja) odbyło się spotkanie inauguracyjne zespołu naukowo-badawczego realizującego projekt badawczy typu STREP z 6 Ramowego Programu UE. Projekt o akronimie *ACTIVATION* (Nr 505885) i budżecie 2 mln euro rozpoczął się 1 lipca br. W skład

konsorcjum wchodzi zespoły z Politechniki Śląskiej (Katedra Nauki o Materiałach), Uniwersytetów w Grecji, Turcji i Rosji, ośrodków naukowo-badawczych EADS (Niemcy), CIDETEC (Hiszpania) i Instytutu Metali Nieżelaznych (Gliwice) oraz zakłady przemysłowe z Anglii (Teer Coatings Ltd.), Rosji (TTD), Grecji (Mathios Refractories S.A. oraz Pyrogenesis). Koordynatorem jest prof. Athena Tsetskou (TUC, Grecja). Prof. Małgorzata Sopicka-Lizer z Politechniki Śląskiej (KNoM) jest kierownikiem tematu badawczego (*Development of cost effective technologies for the production of high performance nanocomponents*),

Widok ze stolika podczas śniadania

Przy pracy... (od lewej: dr V. Kochnev, dr Fokina, dr G. Czernik, inż. M. Hüller, M. Sofianopoulos)

a ponadto kieruje zespołem z Katedry Nauki o Materiałach, który bierze udział w realizacji 6 zadań badawczych. Zarządzaniem projektu zajmuje się Manos Sofianopoulos z firmy BPM (Ateny). Projekt dotyczy rozwoju technologii rozdrabniania i nanostrukturyzacji

...i w przerwie (dr H. Gocmez i prof. M. Sopicka-Lizer)

proszków różnych materiałów, które pozwolą na uzyskiwanie zaawansowanych technicznie produktów przy obniżonych kosztach produk-

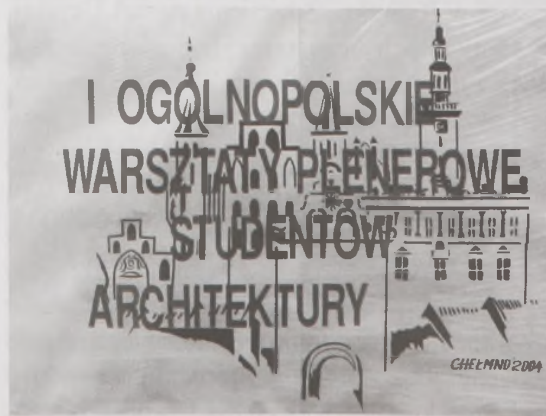
cji. Do nanostrukturyzacji użyte będą młyny planetarne o przyspieszeniu aż do 50-100 G. Wśród produktów otrzymywanych z aktywowanych proszków przewiduje się uzyskanie wyrobów i powłok z węglików spiekanych, stopów międzymetalicznych i kompozytów, ceramiki sialonowej i opartej na tytanianie glinu.

Spotkanie inauguracyjne odbyło się w greckiej atmosferze słońca, nad brzegiem Morza Śródziemnego, w otoczeniu kultury minojskiej, z Zorbą w tle.

M. Sopicka-Lizer

● I Ogólnopolskie Warsztaty Plenerowe studentów architektury w Chełmnie

Urząd miasta Chełmna wyszedł w tym roku z inicjatywą zorganizowania na terenie miasta ogólnopolskich warsztatów plenerowych dla studentów Wydziałów Architektury wybranych uczelni wyższych z całego kraju. Celem pleneru miała być zarówno promocja młodych talentów, jak i pięknie położonego miasta Chełmna oraz jego zabytków stanowiących cenne dziedzictwo kulturowe.

M. Jasionek
st. Wydz. Arch. Pol. Śl.

I Ogólnopolskie Warsztaty Plenerowe w Chełmnie odbyły się w dniach 11-21 lipca br. Brało w nich udział około 80 studentów architektury pięciu uczelni wyższych: Politechniki Białostockiej, Politechniki Łódzkiej, Politechniki Szczecińskiej, Politechniki Śląskiej oraz Politechniki Wrocławskiej. To pierwsze w Polsce warsztaty plenerowe studentów architektury na taką skalę. Dały możliwość konfrontacji doświadczeń, metod nauczania rysunku i kształtowania wrażliwości estetycznej przyszłych architektów różnych szkół, z których każda ma swoją specyfikę. Pokazały również jak duże jest zainteresowanie lokalnej społeczności artystycznym klimatem pleneru, który udzielił się wielu mieszkańcom - starsi podglądali jak powstają szkice zabytkowych budowli, młodszy sami zabrali się za rysowanie chełmińskich zabytków. Nie zabrakło również chętnych na kupno prac i to zarówno wśród turystów zwiedzających miasto, jak i pośród mieszkańców, którym rysunki i szkice uświadomiły piękno otaczającej, historycznej zabudowy. Należy podkreślić, iż Chełmno leży w Zespole Parków Krajobrazowych: Chełmińskiego i Nadwiślańskiego. Unikatowej wartości zabytki stanowią niewątpliwie atrakcję przyciągającą wielu sympatyków pięknej architektury. Wśród najcenniejszych należy wymienić: zachowany średniowieczny, szachownicowy układ urbanistyczny

położonego na wzgórzu miasta, otoczony średniowiecznymi murami obronnymi o długości 2270 m z dwoma bramami i 23 basztami, z ogromnym, prostokątnym rynkiem i usytuowanym na nim gotycko-renesansowym ratuszem - "perełką architektury renesansowej na Pomorzu". Na jednej ze ścian ratusza umieszczono średniowieczną miarę długości, tzw. "pręt chełmiński". Bogactwo tajemnic znajduje się wewnątrz murów zachowanych do dziś XIII- i XIV-wiecznych dzieł architektury sakralnej: kościoła farnego WNMPM, w którym na szczególną uwagę zasługują relikwie św. Walentego - patrona zakochanych, kościołów poddominikańskiego i pofranciszkańskiego, kościoła Ducha Świętego, kaplicy św. Marcina i rozległego, cystersko-benedyktynskiego zespołu klasztorowego.

Uczestnikami tegorocznego pleneru rysunkowego w Chełmnie była grupa studentów I roku studiów dziennych i wieczorowych Wydziału Architektury naszej uczelni, dla których warsztaty były obowiązkowymi praktykami wakacyjnymi w ramach programu studiów, a także - dzięki finansowemu wsparciu władz rektorskich i sponsorów - studenci II, III i IV roku studiów, którzy już wcześniej wykazali duże zdolności i wrażliwość plastyczną podczas zajęć z rysunku odręcznego, stanowiący godną reprezentację naszej Uczelni na szerokim forum.

W tym miejscu, w imieniu studentów oraz swoim, autorki artykułu pragną podziękować za okazaną przychylność i wsparcie finansowe Panu Prorektorowi ds. Dydaktyki, prof. dr hab. inż. Ryszardowi Wilkowi oraz Kierownikowi Katedry Projektowania Energooszczędnego, Podstaw Technicznych i Plastycznych w Architekturze, Panu prof. dr hab. inż. arch. Jackowi Włodarczykowi.

Wystawa z plenerowa rysunków st. Wydz. Arch. Pol. Śl. w Chełmnie
fot. Kinga Palus

Prace studentów naszej uczelni powstawały pod kierunkiem opiekunów grupy - dr inż. arch. Beaty Kucharczyk-Brus oraz mgr inż. arch. Kingi Palus, pracowników Katedry Projektowania Energooszczędnego, Podstaw Technicznych i Plastycznych w Architekturze.

Wśród prac wykonanych przez studentów naszej uczelni kilka szczególnie ciekawych zostało nagrodzonych dyplomem i nagrodą rzeczową ufundowaną przez Urząd Miasta Chełmno. Nagrody uzyskały studentki: Teresa Zając (IV rok studiów) oraz Dorota Kuźmińska (III rok studiów).

I Ogólnopolskie Warsztaty Plenerowe w Chełmnie zakończyły się wystawą wszystkich prac studenckich, wyeksponowanych wokół i wewnątrz średniowiecznej bramy fortyfikacyjnej zwanej "Bramką". Kilkaset rysunków mógł obejrzeć każdy przechodzący.

Prace naszych studentów, stanowiące dorobek pleneru, będzie można oglądać na wystawie poplenerowej która planowana jest w holu Wydziału Architektury w dniach 7-14 października br. Po wystawie część prac zostanie przesłana do Chełmna, gdzie władze miasta planują urządzenie wystawy poplenerowej, pokazującej najlepsze rysunki, w sali ratusza miejskiego na przełomie miesiąca października i listopada oraz wydanie folderu promującego zabytki Chełmna zilustrowanego rysunkami i szkicami uczestników warsztatów.

Tegoroczne przedsięwzięcie zakończyło się sukcesem. Jest szansa na jego kontynuację, gdyż jego pomysłodawcom zależy na uczynieniu pleneru sztandarową imprezą miasta. W przyszłorocznym budżecie pojawi się propozycja II Ogólnopolskich Warsztatów Plenerowych w Chełmnie - może nawet ogólnoeuropejskich?

*B. Kucharczyk-Brus
K. Palus*

● **Obiekty poprzemysłowe Zabrza w rysunkach**

Zabrze to jedno z bardziej typowych miast śląskich, pełne charakterystycznych kominów, szybów kopalnianych, wież ciśnień. Pełne nieodpartego, lecz niedostrzeganego często uroku. Stąd podczas tegorocznego pleneru rysunkowego dla studentów I roku Wydziału Architektury postanowiono uwiecznić na rysunkach obiekty poprzemysłowe tego miasta. W doborze tematów rysunkowych pomagała pani Konserwator Zabytków Urzędu Miasta Zabrze Da-

nutą Żabicka-Barecka. Opiekunami 3 grup studenckich były: Beata Komar, Joanna Zabawa-Krzypkowska i Grażyna Lasek z Katedry Projektowania Energooszczędnego, Podstaw Technicznych i Plastycznych w Architekturze WA.

Plener został włączony w ramy I Międzynarodowej Konferencji organizowanej przez Urząd Miasta Zabrze pt.: "Bogactwo dziedzictwa przemysłowego jako wyzwanie i atrakcyjny produkt dla turystyki i rekreacji", a wystawa prac poplenerowych była częścią samej konferencji. Wernisaż wystawy odbył się dnia 8 września br. w siedzibie firmy "Demex" w Zabrzu - dawnej kopalni "Ludwik Concordia". Ze strony Urzędu Miejskiego pieczę organizacyjną sprawowała pani Łucja Soczawa.

Podczas pleneru studenci mieli okazję poznać i narysować kilka obiektów o wielkich walorach estetycznych, m.in. kopalnię Mikulczyce, skansen "Królowa Luiza", kopalnię "Ludwik Concordia", Hutę Zabrze, wieże ciśnień i monumentalny gmach Elektrociepłowni Zabrze S.A. Wydział Kultury, Sportu i Promocji Miasta Zabrze postanowił nagrodzić najbardziej utalentowanych i pracowitych studentów. I tak, nagrody otrzymali: Tomasz Majcher, Bartłomiej Hornik, Teresa Siemińska, Łukasz Piszczek, Krzysztof Drozda i Witold Łaszcz. A wszyscy pozostali studenci uhonorowani zostali pamiątkowym drobiazgiem.

Wydaje się, że był to jeden z bardziej owocnych tegorocznych plenerów. Studenci mieli niepowtarzalną możliwość zobaczenia i przestudiowania obiektów poprzemysłowych, jak również spotkania z tradycją śląskiej ziemi. Już dzisiaj wielu z nich planuje w przyszłości zajęcie się zawodowo rekultywacją tych terenów.

B. Komar

● **Z "Erasmusem" w Hiszpanii**

W czerwcu odwiedziliśmy Królestwo Hiszpanii, a dokładniej miasta: Vigo i Madryt, gdzie

Demex Zabrze, rys. T. Majcher

kształcą się przyszli inżynierowie górnicy. Ten piękny kraj zna i chyba darzy sentymentem Polaków. Wprawdzie pewnych faktów z naszej wspólnej historii, jak np. szarzy szwoleżerów gwardii pod Somosierrą, może lepiej naszym przyjacielom nie przypominać, jednak poza tym z Hiszpanami łączą nas dobre stosunki.

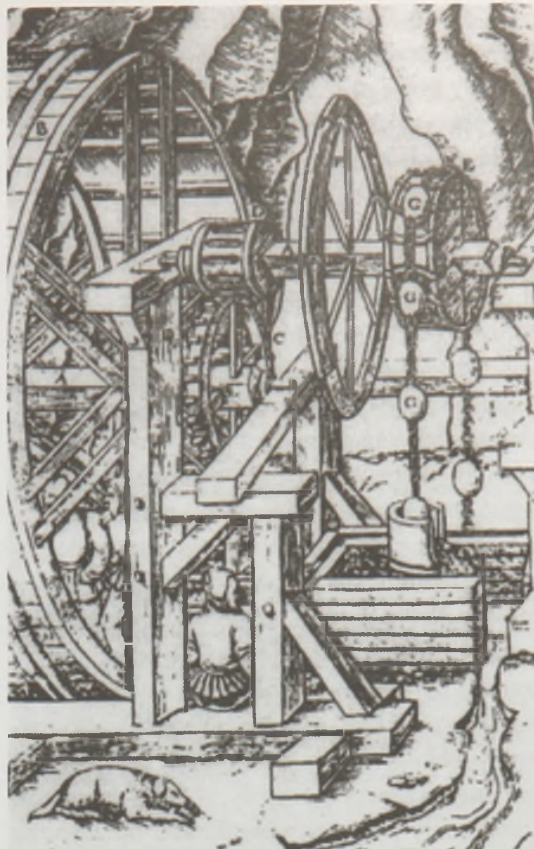
Budowa gmachu Wydziału Górniczego Uniwersytetu w Vigo; od lewej: dr inż. A. Chmiela, prof. Rafael Barrionuevo Gimenez, prof. K. Probiez

Przyjęli nas z ogromną życzliwością, a nawet serdecznością. Wydaje się, że o samym kraju, jego historii, kulturze i zabytkach wie się u nas zazwyczaj dość dużo. Nas interesowały one jednak niejako na marginesie, przy okazji. Przedmiotem naszych zainteresowań było bowiem - jak zawsze - górnictwo, w swym szerokim rozumieniu. Ogólnie wiadomo, że ze względu na stosowane technologie wydobywcze wyróżnia się górnictwo:

- podziemne, które w Polsce wydobywa: węgiel kamienny, sól kamienną i potasową, rudy metali,
- odkrywkowe, wydobywające: węgiel brunatny, surowce skalne (kamień budowlany i drogowy, żwir, piasek) i chemiczne,
- otworowe, wydobywające: ropę naftową, gaz ziemny, sól kamienną i siarkę oraz wody mineralne (pitne i lecznicze).

Kopalnia granitu w Galicji

Ilustracja z dzieła Georgius Agricoli: "De re metallica", którego wydanie z 1561 r. jest w posiadaniu Wydziału Górniczego Politechniki w Madrycie

Hiszpania jest krajem, który posiada bogate złoża kopalin użytecznych wydobywanych przy zastosowaniu wszystkich tych technologii. Jak można się dowiedzieć ze źródeł encyklopedycznych, wydobywa się tam:

- węgiel kamienny (Asturia),
- węgiel brunatny (Galicja, Aragonia, Kalabria),
- rudy żelaza (Kantabria, Kraj Basków),
- rudy cynku (Kantabria, Kraj Basków),
- rudy miedzi (prowincja Huelva w Andaluzji),
- rudy rtęci (Almaden w Kastylii - La Manchy),
- sole potasowe (Katalonia).

W Galicji wydobywa się natomiast granity, które są w tej prowincji podstawowym materiałem budowlanym. Bloki skalne wycinane są liną diamentową z masywu, a następnie dzieli się je (często ręcznie) na mniejsze bloki i rozcina specjalnymi tarczami lub linami diamentowymi na płyty i elementy wykorzystywane bezpośrednio w budownictwie. Tą ciekawą technologię przedstawia zamieszczona obok fotografia.

Jako nauczycieli akademickich Wydziału Górniczo-Geologii ucieszył nas ogromnie fakt budowy nowego gmachu Wydziału Górniczego Uniwersytetu w Vigo. Jak widać, górnictwo w Hiszpanii rozwija się dynamicznie. Cieszy również chęć współpracy naukowej Escola Tecnica Superior de Enxeneria de Minas Universidade de Vigo i Escola Tecnica Superior de Ingenieros de Minas Universidad Politecnica de Madrid z naszym Wydziałem. Nasi przyjaciele, podobnie jak my, widzą obustronne korzyści wynikające z tej współpracy. Uważają przy tym Polskę za kraj o wysoko rozwiniętej technice i nauce górnictwa. Należy uznać, że istotnie górnictwo stoi w naszym kraju na równorzędnym, a często wyższym poziomie niż w innych krajach UE. Przy całym szacunku dla dokonań naszych specjalistów i uczonych z innych dziedzin, nie jestem przekonany, czy dużo jest gałęzi wiedzy, o których można powiedzieć to samo. Dlatego warto rozwijać nauki górnictwa-geologiczne i szeroko rozumiany przemysł górniczy, w których jeszcze przodujemy i jesteśmy partnerami dla wysoko rozwiniętych krajów Unii.

P. Strzałkowski

● Finalistka konkursu "Primus Inter Pares"

Tegoroczna absolwentka Wydziału Matematyczno-Fizycznego naszej Uczelni, pani mgr inż. Barbara Sensuła, po zajęciu I miejsca w finale regionalnym Konkursu reprezentowała nasz region w finale ogólnopolskim. Z tej okazji otrzymała od Prezydenta RP list następującej treści:

*"Szanowna Pani,
Serdecznie gratuluję Pani znalezienia się w finale konkursu »Primus Inter Pares 2004«. Przynależność do grona finalistów prestiżowego konkursu, do którego przystąpiło ponad pięć tysięcy studentów, to powód do wielkiej satysfakcji i zadowolenia. Sukces, który odniosła Pani dzięki znakomitym wynikom w nauce, kreatywności i aktywności społecznej, zasługuje na najwyższe uznanie. Jest nie tylko przejawem mądrego inwestowania w siebie, ale stanowi znaczący wkład w budowanie przyszłości naszego kraju.*

Życzę Pani powodzenia, niech otrzymane wyróżnienie inspirować Panią do dalszych działań i pomaga w osiąganiu sukcesów."

Władze Uczelni dołączają się do tych życzeń.

Red.

NOTATKI PRZEWODNICZĄCEGO RGSZW

Notatka nr 14 - maj 2004

Maj obfitował w liczne wydarzenia inaugurujące nasze członkostwo w Unii Europejskiej. W międzynarodowym kongresie rektorów zorganizowanym pod hasłem "Szkolnictwo wyższe w jednoczącej się Europie", jaki odbył się w Lublinie na przełomie kwietnia i maja, uczestniczyli członkowie Rady Głównej: Jan Madey, Ryszard Mojak i Tadeusz Sławek. Profesor T. Sławek prowadził forum dyskusyjne i czynnie uczestniczył w formułowaniu "Deklaracji Lubelskiej 2004". To ważne wydarzenie w życiu akademickim odbiło się szerokim echem w kraju i za granicą.

W dniach 3-5 maja byłem współorganizatorem i uczestnikiem seminarium Zespołu do Spraw Badań Środowiska Dyrektoriatu Nauki Komisji Europejskiej. Na spotkaniu, które odbyło się w Gdańsku, przedstawiłem "Aspekty środowiskowe na różnych szczeblach edukacji w Polsce". Pośród omawianych spraw były prezentowane wstępne wytyczne 7 Programu Ramowego. Zgłosiłem postulat, aby w przewidywanym strumieniu finansowania badań podstawowych przewidzieć wsparcie badań służących kształceniu kadr (międzynarodowych sieci kształcących na poziomie doktoranckim).

Zaraz po tym uczestniczyłem w trzecim już seminarium pod hasłem "Wspólne dyplomy - dalszy rozwój", które odbyło się w dniach 6-7 maja w Sztokholmie. Celem spotkania promującego idee Deklaracji Bolońskiej była ocena stanu obecnego i możliwości rozwoju kształcenia prowadzącego do wspólnych dyplomów. Ta forma edukacji mogłaby stać się ważnym czynnikiem integrującym kształcenie na obszarze Europy. Jednak utrudnienia formalne, nieufność instytucji kształcących, studentów i przyszłych pracodawców, a nade wszystko brak funduszy, ograniczają powstawanie wspólnie kształcących sieci międzynarodowych. Zgłosiłem postulat, aby w trakcie omawiania założeń 7 Programu Ramowego wyraźnie wyartykułować potrzebę finansowania badań wspomagających proces kształcenia. Choć w dyskusji przedstawiciele Komisji Euro-

pejskiej podzielali ten pogląd, to w dokumencie podsumowującym seminarium brak jest odniesienia do kwestii finansowych. Dobre idee są wartościowe, jednak bez środków wspierających integrację europejskiej przestrzeni edukacyjnej trudno będzie budować europejską tożsamość.

Wraz z profesorem Romualdem Będzińskim uczestniczyliśmy 10 maja w spotkaniu z panią Mary Canning, przedstawicielem Banku Światowego w Warszawie. Zaprezentowaliśmy naszą opinię o raporcie na temat polskiego szkolnictwa wyższego, jaki został przygotowany przez tę instytucję i upubliczniony w styczniu bieżącego roku. Oprócz uwag przekazaliśmy informacje o roli i obowiązkach Rady Głównej w polskim systemie edukacji akademickiej.

Departament Szkolnictwa Wyższego MENiS zorganizował seminarium na temat "Europejskiej przestrzeni edukacyjnej i koordynacji Procesu Bolońskiego w Polsce", które odbyło się 12 maja w Auli Małej Politechniki Warszawskiej. W wystąpieniu zatytułowanym "Kierunki studiów, standardy nauczania, dwustopniowość kształcenia akademickiego i wspólne dyplomy w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego" przedstawiłem wszystkie działania, jakie Rada aktualnie w tym zakresie podejmuje. Głosy w dyskusji i liczne zapytania skierowane do mnie później dowodzą, że wiele spraw dotyczących modelu kształcenia akademickiego budzi zainteresowanie, a niekiedy emocje. Na zaproszenie profesora Zbigniewa Śmieszka, Przewodniczącego Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych, uczestniczyłem 21 maja w XIII Forum tych jednostek. W wystąpieniu rozpoczynającym drugi dzień obrad przedstawiłem sprawy powiązań nauki z edukacją oraz rozwojem społeczno-gospodarczym, a także współpracy instytucji reprezentujących różne pionierskie nauki w Polsce. Wyraziłem pogląd, że niemożliwy jest we współczesnym świecie rozwój społeczny i gospodarczy bez nauki i edukacji, ale też nauka i edukacja winny być motorem postępu. Wyzwania stojące przed ludźmi nauki i kształcącymi są dalej idące niż przed innymi grupami społecznymi, a racjonalne ich współdziałanie jest niezbędne dla spełnienia oczekiwań społecznych.

W tym samym dniu przedstawiłem - na konferencji zorganizowanej przez Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodo-

wej na temat "Dobra praktyka i uznawanie kwalifikacji zdobytych w ramach kształcenia transnarodowego", która odbyła się w gmachu Ministerstwa Gospodarki - "Problematykę wspólnych dyplomów i stopni w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego". Oprócz interesujących prezentacji z Polski, ze szczególną uwagą wysłuchałem wystąpienia pani Carolyn Campbell z Wielkiej Brytanii, zastępcy dyrektora Biura Oceny Jakości Kształcenia Akademickiego. Była to też okazja do zapoznania się z angielskim systemem edukacji na poziomie wyższym.

W trakcie spotkania z panią Alicją Adamczak, prezesem Urzędu Patentowego RP, w tym samym dniu, rozmawialiśmy o możliwościach włączenia do akademickiego kształcenia ogólnego spraw związanych z ochroną własności intelektualnej, w tym patentową.

W drugim dniu konferencji doktorantów i młodych naukowców pod hasłem "Przyszłość doktorantów i młodych naukowców w Polsce", która odbyła się 22 maja na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego w Sopocie, podałem krótką informację o pracach Rady Głównej, aktualnych i proponowanych regulacjach kształcenia na poziomie doktoranckim oraz finansowaniu tej formy edukacji. Jedno z pytań dotyczyło możliwości uczestniczenia doktorantów w pracach Rady. Obiecałem, że przedstawię tę kwestię na najbliższym posiedzeniu.

W dniach 27 i 28 maja odbyły się dwa posiedzenia Komitetu Badań Naukowych - kończące i rozpoczynające nową kadencję, w których uczestniczyłem. Wystąpienia Ministra Nauki i Informatyzacji Michała Kleibera oraz wice-ministrów podsumowywały okres miniony i wskazywały priorytety polityki naukowej w Polsce i Unii Europejskiej. Pierwsze z posiedzeń zbiegło się z wspólnym posiedzeniem Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Finansów Publicznych Sejmu RP, na których prezentowany był projekt ustawy o finansowaniu nauki. Powołana została podkomisja, która ma opracować raport o projekcie do połowy lipca.

Na posiedzeniu Prezydium Rady Głównej, które odbyło się 19 maja, omawiane były sprawy bieżące, tematyka posiedzeń w czerwcu i lipcu oraz planowanych spotkań. W czerwcu Rada będzie opiniowała projekt ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym", jaki wpłynął

w dniu 19 maja od pani poseł Marii Nowak (w imieniu wnioskodawców poselskiego projektu), natomiast na posiedzeniu plenarnym 15 lipca przedstawimy raport z dyskusji środowiskowej na temat modelu kształcenia akademickiego, kierunków studiów i standardów nauczania.

Czekamy na dalsze opinie, uwagi oraz konstruktywne propozycje rozwiązań.

Notatka nr 15 - czerwiec 2004

Czerwcowe posiedzenia Prezydium i plenarne Rady Głównej zdominowała dyskusja nad poselskim projektem ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym", jaki nadszedł od pani poseł Marii Nowak. Przygotowując opinię Rada zapoznała się z uwagami jakie napłynęły ze środowiska akademickiego. Dostrzegając elementy pozytywne w projekcie ustawy Rada nie odniosła się do niego pozytywnie. Wyjątkowe emocje budziła propozycja odstąpienia od habilitacji oraz rozwiązania Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów. Bez wypracowania kryteriów oceny kandydatów - ze stopniem doktora - do pracy w uczelniach lub jednostkach naukowych, nieuzasadnione jest odstępowanie od habilitacji. Zwracano też uwagę, że automatyczne zatrudnianie obecnych pracowników na stanowiskach profesorskich kłóci się z zasadami zdrowego rozsądku i obowiązującymi w innych krajach. Dyskusja uwydatniła, że w niektórych obszarach edukacji akademickiej i nauki droga kariery przez habilitację jest długa i nie zapewnia pozyskiwania osób o odpowiedniej wiedzy i doświadczeniu. Celowe byłoby więc stworzenie równoległej ścieżki, która umożliwiałaby osobom ze stopniem doktora i dużym doświadczeniem praktycznym osiągnięcie stanowisk profesorskich. Rada nie zgłosiła uwag do projektów rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie utworzenia Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Gnieźnie, Głogowie, Łomży (Informatyki i Przedsiębiorczości) oraz Wałczu. Jednak pojawiły się pytania czy celowe jest powoływanie kolejnych wyższych szkół zawodowych wobec oczekiwanego spadku liczby studentów oraz niepewnego poziomu finansowania szkolnictwa wyższego. Wyższe szkoły zawodowe tworzone są w małych ośrodkach i pełnią tam niewątpliwie pozytywną rolę. Jednak rozdrabnianie szkolnictwa wyższego nie sprzyja efektywności i pod-

noszeniu jakości kształcenia. Rutynowo opiniowane były wnioski jednostek uczelni o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego oraz regulaminy przyznawania stypendiów naukowych. Rada zaopiniowała także rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie trybu wyłaniania przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych do uczestnictwa w pracach czterech komitetów sterujących, sugerując, aby we wszystkich przypadkach byli w nich obecni reprezentanci środowiska akademickiego. Rada zaopiniowała też dwa zadania zlecone związane z przedsięwzięciami edukacyjnymi podejmowanymi przez Politechnikę Warszawską oraz Uniwersytet Warmińsko-Mazurski.

Na przełomie maja i czerwca miałem przyjemność być gościem rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Ryszarda Góreckiego, na obchodach jubileuszu 5-lecia uczelni. Doniosła uroczystość miała miejsce w nowo otwartym centrum konferencyjnym, a uświetniło ją nadanie tytułu doktora *honoris causa* Nuncjuszowi Apostolskiemu ks. abp. Józefowi Kowalczykowi. Wszędzie dostrzec mogłem dynamizm intensywnie rozwijającej się uczelni - przy wsparciu władz regionalnych i miejskich Olsztyna oraz dużym zaangażowaniu społeczności akademickiej. Przy okazji tych obchodów odbyły się posiedzenia KRUP i KRASP; w ostatnim uczestniczyła delegacja rektorów uczelni Federacji Rosyjskiej.

Miałem zaszczyt uczestniczyć 3 czerwca w 102 sesji Zgromadzenia ogólnego PAN. Oprócz sprawozdania z działalności za rok 2003, które przedstawił prezes PAN, odbyła się sesja naukowa pod hasłem "Ewolucja *Homo sapiens*". Z zainteresowaniem wysłuchałem wystąpień, które dotyczyły: osobliwości człowieka jako gatunku, różnic genomu człowieka i szympansa, ludzkiej kondycji i natury w świetle teorii doboru naturalnego oraz ewolucji hominidów na przestrzeni sześciu milionów lat. Na zaproszenie rektora Akademii Techniczno-Rolniczej im J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy, Zbigniewa Skindera, uczestniczyłem w posiedzeniu KRPUT 4 i 5 czerwca. W wystąpieniu skupiłem się na zagadnieniach nowelizacji listy kierunków studiów i standardów nauczania oraz bieżącej działalności Rady. Rozwinęła się dyskusja nad zasadami konstruowania standardów nauczania dla kierunków technicznych.

7 czerwca miało miejsce spotkanie Prezydiów Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów oraz Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego celem przeanalizowania możliwości harmonizacji nazw dziedzin nadawania stopni i tytułów i grup kierunków studiów oraz dyscyplin i kierunków studiów. W dyskusji pojawił się wątek przygotowania kadr dla nauki i szkolnictwa wyższego. Uznaliśmy, że szerokie spektrum zagadnień wymaga włączenia do dyskusji Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Trudno przewidzieć czy i jak dalece uda się wspólne stanowisko uzgodnić. Harmonizacja regulacji w powyższym obszarze byłaby wskazana wobec masowości kształcenia na poziomie wyższym oraz edukacyjnego i zawodowego charakteru studiów doktoranckich (III stopnia) w przeszłości.

W dniach 14 i 15 czerwca uczestniczyłem w spotkaniu poświęconym wdrażaniu Deklaracji Bolońskiej pod hasłem "Studia chemiczne w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego", zorganizowanym przez Niemieckie Towarzystwo Chemiczne oraz Uniwersytet Techniczny w Dreźnie. Dyskutowane były sprawy żywotnie interesujące również nasze środowisko akademickie, a mianowicie europejskiego dyplomu studiów chemicznych I stopnia, programów studiów I i II stopnia, wdrażania ECTS, kryteriów kształcenia w ramach studiów doktoranckich, perspektyw zatrudnienia absolwentów oraz wykorzystania technik informacyjnych w edukacji.

Na zaproszenie profesora Lucjana Pawłowskiego, przewodniczącego Komitetu Inżynierii Środowiska PAN, zreferowałem "Termodynamiczne spojrzenie na funkcjonowanie przyrody - zachowania etyczne w kontekście środowiskowym" na konferencji pod hasłem "Filozoficzno-społeczne i przyrodnicze uwarunkowania zrównoważonego rozwoju", która odbyła się w ośrodku Wigierskiego Parku Narodowego, w dniach 17-19 czerwca. Było to sympatyczne oderwanie się od nawału obowiązków w Radzie Głównej.

Na zaproszenie przewodniczącego KRUN, Józefa Szablowskiego, uczestniczyłem w konferencji pod hasłem "Jakość kształcenia i konsolidacja w strategiach rozwoju uczelni niepaństwowych", jaka odbyła się w Białymstoku (23-25 czerwca) w Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania. W wystąpieniu "Rola standardów nauczania w zapewnieniu wysokiej jako-

ści kształcenia akademickiego" przedstawiłem korzyści płynące z dobrze skonstruowanych reguł kształcenia.

Posiedzenie KBN, w którym uczestniczyłem 24 czerwca, poświęcone było sprawom bieżącym i ewentualnym zmianom w zakresie finansowania projektów badawczych.

XIX Ogólnopolska Konferencja Chemia 2004, jaka odbyła się w Krynicy-Czarnym Potoku (23-26 czerwca), zgromadziła dziekanów wydziałów chemicznych i pokrewnych. Uczestniczyłem w niej na zaproszenie organizatorów i przedstawiłem aktualne obszary zainteresowań Rady Głównej. Dziekani zadeklarowali czynny udział w nowelizacji standardów nauczania z zakresu chemii i kierunków pokrewnych.

Notatka nr 16 - lipiec-sierpień 2004

Letnie miesiące wakacyjne, zwykle wolne od nawału spraw pilnych, nie były takimi w tym roku. Przede wszystkim Rada wiele uwagi poświęciła opracowaniu dokumentu dotyczącego modelu kształcenia akademickiego w naszym kraju. Efektem posiedzenia Prezydium i plenarnego 14 i 15 lipca z udziałem przedstawicieli środowiska akademickiego jest stanowisko 41/2004 oraz załączone do niego dwa dokumenty: "Kierunki studiów i standardy kształcenia. Ustalenia podstawowe i zalecenia przyszłych działań" oraz "Standardy kształcenia. Zasady ogólne". Powstały one w wyniku kilkumiesięcznych konsultacji z całym środowiskiem szkół wyższych. Pierwszy z dokumentów dotyczy definicji kierunku studiów, zasad ustanawiania nowych kierunków studiów, systemu kształcenia na poziomie wyższym, podziału kierunków studiów na grupy kierunków studiów, definicji studiów zawodowych, kontynuacji edukacji po studiach I stopnia, kształcenia w systemie wieczorowym i zaocznym, kształcenia w ramach makrokierunków, kształcenia dwukierunkowego, tytułów oraz tytułów zawodowych uzyskiwanych po ukończeniu studiów, informacji jakie powinny znaleźć się na dyplomie oraz zasad kształcenia w ramach studiów doktoranckich. Drugi dokument podaje jakie elementy powinny zawierać standardy kształcenia (ogólną charakterystykę kierunku studiów, sylwetkę absolwenta, minimum programowe kształcenia na danym kierunku, dane o praktykach zawodowych i ewentualnie inne) oraz informację, co powinny one obejmować.

Szeroka dyskusja na posiedzeniu plenarnym uniemożliwiła rozpatrzenie kwestii przypisania kierunków studiów do grup kierunków studiów, formuły studiów I i II stopnia - profilu kształcenia (ogólny - specjalistyczny, na którym stopniu?), kierunków studiów prowadzonych wyłącznie w trybie stacjonarnym względnie jednolitych studiów magisterskich, wymogów kadrowych dla kierunku i makrokierunku, udziału zajęć prowadzonych z wykorzystaniem technologii informacyjnej, itp. Rada oczekuje na dalsze uwagi dotyczące stanowiska 41/2004 oraz wypowiedzi na temat zasygnalizowanych wyżej spraw. Obszerna informacja dotycząca powyższych kwestii jest dostępna na stronie internetowej Rady Głównej: www.rgsw.edu.pl, a uwagi prosimy kierować pod adres: radaglowna@menis.gov.pl. Po ich zebraniu Rada przedstawi ostateczną wersję dokumentów w formie uchwały. Będą one stanowiły podstawę opiniowania wniosków dotyczących ustanawiania nowych kierunków studiów i formułowania standardów kształcenia. Niektóre z rozwiązań zostaną zaproponowane MENiS celem przygotowania rozporządzeń regulujących obszar szkolnictwa wyższego. Inne zapisy będą stanowiły rekomendacje Rady Głównej dla środowiska akademickiego.

Poszerzone Prezydium Rady spotkało się 22 lipca, aby zaopiniować projekt ustawy o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, projekty licznych rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej i Sportu oraz Ministra Gospodarki i Pracy, regulaminy przyznawania stypendiów i inne dokumenty. Wieloaspektowa dyskusja toczyła się wokół projektów rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych, dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą oraz stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą. W opinii Rady procedury nostryfikacyjne winny być proste i dotyczyć tylko przypadków koniecznych. Kontynuacja edukacji winna być możliwa bez nostryfikacji świadectw czy dyplomów, o ile system edukacji w kraju uzyskania wyżej wymienionych dokumentów jest porównywalny z naszym. Prawo decydowania o możliwości kontynuacji kształcenia winny mieć uczelnie i szkoły, zasięgając opinii Biura Uznawalności Wykształcenia. Otwarcie na kraje Unii Europejskiej winno wyrażać się pełnym uznawaniem wy-

kształcenia, podobnie jak w przypadku dwustronnych umów, które Polska podpisała lub podpisze z innymi krajami. Brak otwarcia w tych obszarach spowoduje, że nie będzie chętnych do studiowania u nas, a sąsiedzi będą postrzegali nas jako zbiurokratyzowany i niedostosowany do wyzwań współczesności kraj. Rozporządzenia, o których mowa, są aktualnie konsultowane ze środowiskiem. Wskazana byłaby na ten temat szersza dyskusja, bowiem przyjęcie konkretnych rozwiązań będzie w sposób znaczący decydowało o możliwościach otwarcia naszego szkolnictwa wyższego na zagranicę w najbliższych latach.

Ruszyły prace nad projektem ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym". 20 lipca odbyło się otwarte posiedzenie Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, na którym - po zaprezentowaniu projektów prezydenckiego i poselskiego - wypowiedzieli się licznie przybyli goście. Powołana została Podkomisja nadzwyczajna do rozpatrzenia przedstawionego przez Prezydenta RP projektu ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" oraz poselskiego projektu ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym", której przewodniczy poseł Ryszard Hayn - przewodniczący Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Uczestniczyłem w pierwszym posiedzeniu Podkomisji 25 sierpnia. Posłowie zdecydowali w drodze głosowania, że podstawowym dokumentem będzie prezydencki projekt ustawy. Radę na posiedzeniach Podkomisji będę reprezentował osobiście lub będą obecni Koledzy wiceprzewodniczący (przyjęta została zasada jednoosobowej reprezentacji zaproszonych do dyskusji instytucji). Przewidziana jest szersza dyskusja nad modelem kariery akademickiej, który wzbudza wiele emocji i jest zdecydowanie odmiennie widziany w obu projektach. Będziemy czynnie uczestniczyli w pracach nad ustawą i starali się, aby zaproponowane zapisy dawały gwarancję rozwoju nowoczesnego szkolnictwa wyższego w naszym kraju, posiłkując się dotychczasowymi uchwałami Rady w tej sprawie oraz wyżej wspomnianym stanowiskiem 41/2004. O potrzebie ustanowienia nowego prawa o szkolnictwie wyższym wypowiedziałem się na zorganizowanym przez Senacką Komisję Nauki, Edukacji i Sportu seminarium na temat "Projekty ustaw dotyczących szkolnictwa wyższego a współczesne wyzwania wobec szkolnictwa wyższego i nauki", które odbyło się 12 lipca.

Rozpoczniemy rok akademicki - pierwszy po uzyskaniu przez nasz kraj członkostwa Unii Europejskiej. Z tej okazji pragnę, w imieniu Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i własnym, życzyć całej Społeczności Akademickiej pomyślności i wytrwałości we wszystkich działaniach. Kadry nauczającej życzę sukcesów w pracy twórczej oraz satysfakcji z przekazywania wiedzy i umiejętności innym. Studentom życzę entuzjazmu w poznawaniu świata, zgłębianiu tajników wiedzy oraz realizacji zamierzeń, a także niezapomnianych chwil w tym szczególnym okresie życia.

Notatka nr 17 - wrzesień 2004

Po lekkim oddechu w sierpniu, Prezydium Rady Głównej spotkało się 23 września i rozpatrzyło wiele spraw bieżących. Podjęta została uchwała w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie warunków i trybu organizowania, przeprowadzania i odbywania studiów doktoranckich oraz przyznawania i zwrotu stypendiów doktoranckich. Odnosząc się przychylnie do projektu sygnalizujemy potrzebę zmian i uzupełnień. Przychylając się do idei przyznawania stypendiów doktoranckich na okresy roczne sugerujemy odstępnie od wymogu ich zwrotu. Proponowana jest dalej modyfikacja kryteriów przyznawania tych stypendiów i powiązanie ich z wymogiem prowadzenia zajęć dydaktycznych. Zwrócona została uwaga, że ani w ustawie ani w projekcie rozporządzenia nie ma wzmianki o źródłach finansowych stypendiów doktoranckich. Wreszcie, sugerowana jest potrzeba jasnego określenia relacji doktorant - promotor - kierownik studium doktoranckiego - dziekan - rektor. To oczekiwane przez środowisko akademickie rozporządzenie jest ważne wobec dynamicznie rozwijającego się kształcenia na poziomie doktoranckim. Byłoby dobrze, aby jego forma była nowoczesna i aby dotyczyło ono wszystkich istotnych kwestii. Opiniując pozytywnie projekt innego rozporządzenia w sprawie stypendiów doktorskich i habilitacyjnych sugerujemy, podobnie jak wyżej, odstępnie od zwrotu tych stypendiów, motywując to tym, że są one formą nagrody. Faktem też jest, że naukowe stypendia studenckie i inne stypendia są bezzwrotne.

Niepocholebne opinie zebrał projekt ustawy o wspieraniu działalności innowacyjnej, jaki wpłynął z Ministerstwa Gospodarki i Pracy.

Negatywna opinia uzasadniana jest brakiem odniesienia do udziału środowisk akademickich i naukowych w działalności innowacyjnej. Nie ma w projekcie mowy o zachętach finansowych stymulujących innowacyjność - takich jak ulgi podatkowe. Proponowany jest zamiast tego "kredyt technologiczny" oraz możliwość jego częściowej spłaty z podatku VAT. Projekt przewiduje możliwość tworzenia przez przedsiębiorców centrów badawczo-rozwojowych, a nie mówi nic o takiej możliwości w przypadku uczelni. Wspieranie działalności innowacyjnej jest ważnym elementem polityki gospodarczej i naukowej państwa, a stworzenie mechanizmów stymulujących tę działalność jest ze wszech miar wskazane. Jednak obecna wersja projektu ustawy nie rozwiązuje podstawowych problemów i nie rysuje perspektyw szybkiego wdrażania w gospodarce nowych idei, patentów i gotowych rozwiązań technologicznych. Ze spraw innych Prezydium Rady zaopiniowało kilka wniosków o ustanowienie nowych kierunków studiów, kilka regulaminów przyznawania stypendiów, a także wyraziło opinię w sprawie trybu rekomendowania instytucji (osób) do różnych komitetów sterujących. Prezydium Rady upoważniło przewodniczącego o zwrócenie się do Senatów Uniwersytetów: Jagiellońskiego, Wrocławskiego i Mikołaja Kopernika w Toruniu w sprawie opinii dotyczącej poselskiego projektu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Ustawa o finansowaniu nauki stanie się niebawem obowiązującym prawem, o czym mogłem się przekonać, uczestnicząc w posiedzeniach Sejmowych Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Finansów Publicznych (9 września), a także Senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu (22 września). Prace nad ustawą trwają kilka lat i dobrze, że dobiegają już końca. Ustawa daje znaczną władzę ministrowi, a ogranicza wpływ na decyzje w sprawach nauki częściowo obieralnym organom kolegiальnym. Czy to dobrze, przekonamy się niebawem. Czego możemy sobie życzyć, to odważnych i racjonalnie postępujących ministrów. Trwają prace nad projektem ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym". Podkomisja wyłoniona z Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży energicznie analizuje kolejne artykuły projektu prezydenckiego, który - w drodze głosowania - został uznany za podstawę do

dalszej pracy. Do niego są adaptowane niektóre rozwiązania z projektu poselskiego. Dyskusja nad sprawą modelu kariery akademickiej została odłożona. Uczestnictwo w posiedzeniach Podkomisji zostało ograniczone, stąd z ramienia Rady oprócz mnie biorą udział - wymienienie - wiceprzewodniczący. Tempo prac rokuje uchwalenie ustawy w nieodległym terminie. Aby to nastąpiło niezbędna jest wola przyjęcia rozwiązań możliwych w chwili obecnej, a jednocześnie otwierających perspektywy harmonizacji naszego systemu edukacji akademickiej i nauki z europejskimi i światowymi systemami.

Posiedzenie Prezydium PAN, w którym uczestniczyłem 8 września, rozpoczęło się wystąpieniem Ministra Nauki i Informatyzacji na temat przyszłorocznego budżetu nauki. Minister uspokajał wzburzone środowiska naukowe i akademickie, zapowiadając utrzymanie finansowania sfery nauki na tegorocznym poziomie. 15 września uczestniczyłem w spotkaniu dziekanów europejskich wydziałów teologii - w ramach VIII Kongresu Teologów Polskich zorganizowanego przez Katolicki Uniwersytet Lubelski. W wystąpieniu "miejsce teologii w edukacji akademickiej i nauce polskiej" omówiłem regulacje prawne obu sfer. Serdeczne przyjęcie, którego doznałem oraz żywa dyskusja dobrze prognozują przyszłej współpracy. Uczestnicząc w Seminarium Zespołu Bolońskiego KRASP (20-21 września) w Politechnice Wrocławskiej, przedstawiłem kwestie "dwustopniowości - trójstopniowości kształcenia akademickiego" w świetle aktualnych oraz przewidywanych regulacji prawnych w tym zakresie. Wielowątkowa dyskusja oraz wypracowane przez uczestników stanowisko wnoszą dalszy wkład w rozwój naszego szkolnictwa wyższego.

Zaproszony przez Ministerstwo Kultury uczestniczyłem (28 września) w spotkaniu rektorów i dyrektorów administracyjnych uczelni artystycznych. Poinformowałem o najistotniejszych działaniach Rady w bieżącym roku, a szczególnie o stanowisku 41/2004 dotyczącym modelu kształcenia akademickiego i standardów kształcenia. Wielowątkowa i żywa dyskusja uwidoczniła specyfikę wyższego szkolnictwa artystycznego, a jednocześnie brak prawnego usytuowania finansowania działalności twórczej wspomagającej proces kształcenia. Na konferencji inauguracyjnej Programu Erasmus Mundus zorganizowanej przez Fundację

Rozwoju Systemu Edukacji przedstawiłem (29 września) zagadnienia dotyczące "możliwości prowadzenia wspólnych studiów oraz studiów w językach obcych w świetle prawodawstwa polskiego".

Rozpoczynający się rok akademicki to kolejny etap wdrażania idei Deklaracji Bolońskiej, harmonizacji naszego szkolnictwa wyższego z europejską przestrzenią edukacyjną, ale też codziennych zmagani nauczających i uczących się. W imieniu Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i własnym życiem zadowolenia z działalności nauczycielskiej i wychowawczej, kadry akademickiej - satysfakcji z dokonań, studentom - wytrwałości we wnikaniu w tajniki wiedzy, odwagi w zdobywaniu świata oraz miłych chwil w niepowtarzalnym okresie życia. Życie radości, sukcesów oraz pomyślności osobistej.

Jerzy Błażejowski

KULTURA

● Wystawa malarstwa Elżbiety Rogalskiej

We wrześniu w Galerii Klubu Pracowników Politechniki Śląskiej eksponowane były prace malarskie Elżbiety Rogalskiej. Do obejrzenia wystawy zachęcał autoportret Autorki wiszący w holu Klubu. Przenikliwy, badawczy wzrok skupiony na malowanym przedmiocie, paleta w jednej ręce, w drugiej pędzel, pastelowe barwy.

"Maluję pejzaż okruchów gwiazd, krzyku mew, wartkich potoków i codzienności. Buduję go z powagą, trwogą i zażenowaniem. W niepewności, czy to co pragnę w nim widzieć obrazem się stanie" - powiedziała niegdyś, dziś już nieżyjąca, Autorka prac.

Elżbieta Rogalska ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie. W swoim dorobku artystycznym miała ponad 20 wystaw indywidualnych oraz liczny udział w wystawach ogólnopolskich, międzynarodowych i plenerowych.

W Galerii Politechniki Śląskiej eksponowane były prace olejne i akwarele. Artystka wprowadziła nas w świat zaczarowanych uliczek zabytkowych miast dużych i małych. Wędrowaliśmy z nią rozświetlonymi, barwnymi uliczkami Kazimierza, Zakopanego, Lwowa. Towarzyszyły nam postacie z minionej epoki - końca XIX w. Zmuszała nas do zatrzymania się na chwilę refleksji w świecie harmonii, barw i kształtów by chłonąć piękno architektury, przyrody - nastroju chwili.

Każdy oglądający prace mógł znaleźć coś dla siebie czy to w zatrzymanych kadrach minionego świata - olejach, czy roztańczonych postaciach na akwarelach.

Z. Szpilur

● Gliwickie Muzeum w Galerii Politechniki Śląskiej

W dniach od 19 października do 10 listopada br. w Galerii Biblioteki Politechniki Śląskiej odbędzie się **prezentacja wydaw-**

nictw Muzeum w Gliwicach, połączona ze sprzedażą. Wydawnictwa będzie można oglądać i zakupić do poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 16.00. Podczas wystawy prezentowane będą wszystkie wydawnictwa Muzeum: Roczniki, katalogi wystaw i zbiorów, seria monograficzna, najciekawsze plakaty.

Obok prezentujemy okładkę najnowszej pozycji Muzeum, która cieszyła się dużym zainteresowaniem podczas drugich Gliwickich Dni Dziedzictwa Kulturowego.

P. Ciepliński

● Propozycje Muzeum na najbliższy okres

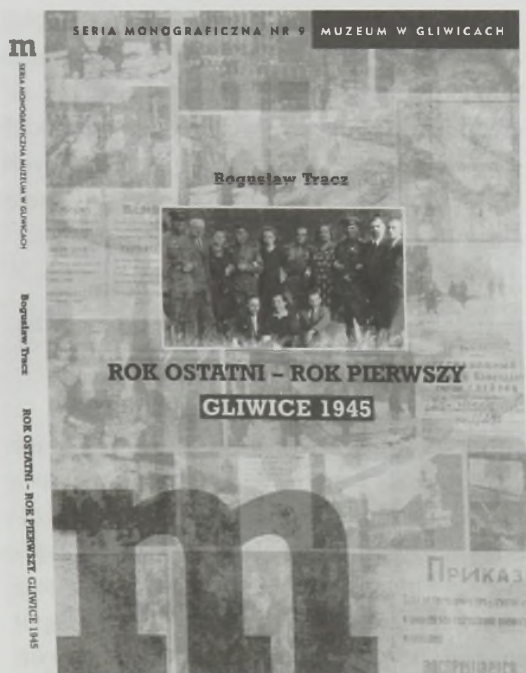
- ◆ **Plakat filmowy z lat 1945-56, 09.10 - 31. 10. 2004, Galeria w Ratuszu**

Plakat jest tą dziedziną sztuki, która "wychodzi" do widza. Jego naturalnym miejscem prezentacji jest ulica. Przypadkowy widz, często bez swej woli obcowania ze sztuką wyrażonej decyzją wyjścia do galerii czy muzeum, znajduje się w sferze oddziaływania plastycznego, estetycznego, semantycznego plakatu. Ten rodzaj wpływu na odbiorcę, zauważyli i wykorzystali już konstruktywiści radzieccy - "ojcowie" plakatu propagandowego. Plakat filmowy w powojennym dziesięcioleciu, a tym bardziej później, nie poddawał się doktrynie socrealizmu. Jednak w pierwszych powojennych latach, w wielu realizacjach dostrzegalne są elementy zaczerpnięte z tej retoryki.

Na wystawie postanowiliśmy pokazać właśnie ten rodzaj plakatu jako świadectwo czasów, w których euforia z odzyskanej niepodległości miesza się z psychozą strachu jaką pozostawiła w świadomości ludzi wojna.

- ◆ **Wystawa zorganizowana w ramach Festiwalu Filmowego CAMERA SILESIA, który trwać będzie od 22-28.10.**

Festiwal ten zakłada prezentację twórczości filmowej w zakresie dokumentu o Śląsku, Gliwicach; produkcji fabularnej poświęconej Śląskowi; archiwaliom związanym z historią regionu i Gliwic. Zaplanowano m.in. przegląd filmów Kazimierza Kutza oraz spotkanie z reżyserem, a także pokaz filmów dokumentalnych o Radiostacji Gliwickiej. Szczegóły na afiszach i stronach internetowych Muzeum.

◆ Szło jak plaster miodu.
09.10. 2004 - 30.01. 2005 r.,
Willa Caro

Szko z Huty Szła Gospodarczego "Zawiercie" ze zbiorów Muzeum w Gliwicach, Muzeum w Sosnowcu oraz Wzorcowni "HSG - Zawiercie" S.A.

Szko, znane od starożytności, wzbudzało zachwyt dzięki zarówno właściwościom użytkowym, jak i estetycznym uzyskiwanym poprzez liczne próby technologiczne i eksperymenty twórcze. Secesja w znaczący sposób wpłynęła na formowanie tzw. szkła autorskiego, unikatowego, które zdecydowało o formach i rozwoju szkła współczesnego, także polskiego, po 1945 roku.

Wystawa jest kolejną prezentacją szkła ze zbiorów Muzeum w Gliwicach. Pokazuje kolekcję eksponatów z istniejącej od 1884 roku Huty Szła Gospodarczego "Zawiercie". Należą do niej prace znanych artystów, takich jak Józef Podlasek i Maria Małgorzata Słaboń, projektantów zatrudnionych we Wzorcowni Artystycznej Huty czy Bogdana Kupczyka nadzorującego wzornictwo Zjednoczonych Hut Szła Gospodarczego i Technicznego "Vitropol" w Sosnowcu, którym był podporządkowany zakład w Zawierciu w znaczących dla polskiego szkła latach siedemdziesiątych XX wieku. Szko autorskie nie stanowiło jednak głównego i jedyne zajęcia

twórczego. Najważniejsze dla każdej huty i jej funkcjonowania były wzory produktów użytkowych i artystycznych wykonywane przez uznanych twórców, absolwentów wyższych szkół plastycznych i akademii sztuk pięknych.

Szko ołowiowe o dużym współczynniku załamania światła było przedmiotem specjalizacji zawierciańskiej Huty już od początku XX wieku, umożliwiało bogate i skomplikowane szlify widoczne i efektowne w szkłe przezroczystym, jedynie w Zawierciu łączonym specyficznie z matem szkła piaszkowanego. Tego rodzaju szkło, wypożyczone z Muzeum w Sosnowcu i z Wzorcowni HSG "Zawiercie" S.A., projektowali również wspomniani artyści. Cieszyło się uznaniem w wielu krajach europejskich, USA i Japonii, a szczególnie w Anglii, gdzie szkło z zawartością minii zostało wynalezione i miało bardzo długą tradycję artystycznego kształtowania.

W chwili obecnej mimo dużej konkurencji i wprowadzania nowych technologicznie materiałów istnieje zapotrzebowanie na szkło wysokiej jakości o starannie opracowanych powierzchniach i intrygujących strukturach. Świadczą o tym nowe wzory i nieustanna popularność dawniejszych wznowianych w produkcji ze względu na zainteresowanie klientów.

Wystawa prezentuje nagrodzone i znane zestawy ze szkła oraz wybrane pojedyncze elementy przekazujące bogactwo form o różnorodnym przeznaczeniu opartych o niewyczerpaną inwencję artysty. Kompletom cocktailowym, śniadaniowym, deserowym zawierającym cukiernice, bombonierki, owocarki, popielnice, patery, kieliszki, szklanki, pucharki, karafki oraz żardinierom i wazonom stanowiącym główny przedmiot ekspozycji towarzyszą rysunki projektowe oraz kamień litograficzny, wzornik, należący obecnie do niecodziennych, rzadko spotykanych źródeł świadczących o umiejętnościach dawnych szklarzy i pozwalających na identyfikację obiektów.

◆ Narodziny przemysłu na Górnym Śląsku - XIX-wieczne mapy geologiczne

*Wystawa czynna do końca 2004 r.,
Zamek Piastowski, ul. Pod Murami 2*

Zorganizowana przez Muzeum w Gliwicach wystawa (dostępna po raz pierwszy w czasie trwania II Gliwickich Dni Dziedzictwa Kulturowego) jest prezentacją zespołu zabytkowych map geologicznych F. Roemera nabytych przez Muzeum w 2004 roku. Zespół ten pod nazwą "Geognostische Karte von

Oberschlesien" obejmuje w sumie 12 kolorowych map geologicznych, w tym legendę w postaci osobnej karty.

P. Ciepliński

SPORT

■ MSzW w Windsurfiningu

Mistrzostwa Szkół Wyższych w Windsurfiningu, były ostatnimi zawodami, które zaliczano do

klasyfikacji XXII edycji MSzW. Impreza ta odbyła się w jednym z najpiękniejszych kurortów nadmorskich, czyli Sopocie. W sumie na starcie zawodów stanęło 50 reprezentantów uczelni z całej Polski, którzy rywalizowali ze sobą w dwóch klasach - RACEBOARD-MISTRAL i OPEN. Walka o miejsce w klasyfikacji zawodów była tym bardziej zacięta, że zdobyte w Sopocie punkty mogły jeszcze zmienić końcową tabelę Mistrzostw Szkół Wyższych.

W ciągu trzech dni mistrzostw zawodnicy rywalizowali nie tylko między sobą, ale też z pogodą. Raz pogoda iście plażowa, słońce, lekki wiaterek, innym razem wiatr już o sile 3-4 w skali Beauforta, ale niestety od lądu. W trzeci dzień zawodów wiało już na całego, bo 5 w skali Beauforta i zawodnicy mogli trochę poszaleć na wodzie.

Nasi reprezentanci wystartowali tylko w klasie OPEN z następującymi wynikami:

- Rafał Doukiewicz - miejsce XIV
- Marcin Boszko - miejsce XV.

Ten wynik naszych studentów pozwolił zająć I lokatę w klasyfikacji generalnej Mistrzostw Polski Politechnik. Zawody odbyły się w dniach 10-12 września br.

A. Rutkowska

■ Szachy - I liga seniorów

W dniach 4-12 września br. w Ustroniu rozegrano 60 Drużynowe Mistrzostwa Polski - I Liga Seniorów. W rozgrywkach startowało 10 drużyn, z których każda miała do rozegrania 9 meczy. Zespoły występowały w składach sześciuosobowych: pięciu seniorów i kobieta.

Stawką zawodów było dla drużyny AZSu Gliwice utrzymanie się w gronie pierwszoligowców.

Zespół w składzie: Jacek Dubiel, Michał Tworuzska, Piotr Stefanek, Michał Flasiński, Adam Wojciechowski i Aleksandra Wojciechowska odniósł 4 zwycięstwa; 2 mecze zakończyły się remisami, 3 - porażkami. Dało to naszej drużynie piąte miejsce w I lidze (a zatem piętnaste w kraju, jako że ekstraklasy liczy - podobnie jak pierwsza - dziesięć drużyn).

Sekcja Szachowa AZS informuje przy okazji, że prowadzi nabór na zajęcia szachowe dla dzieci i młodzieży. Bliższych informacji można zasięgnąć w sekretariacie Klubu pod numerami 2318607, 2372566.

J. Kocela

■ Judo

W bardzo dobrym stylu zaczęli drugą połowę sezonu džudocy AZSu Politechniki Śląskiej.

♦ Podczas **I Ogólnopolskiego Turnieju Młodzieży** w Gdańsku pierwsze miejsce w kategorii 73 kg zajął Bartosz Garsztecki. Nasz zawodnik walczył efektywnie i dynamicznie, pokonując całą krajową czołówkę. Nasz najmłodszy junior, Aleksander Kowalski, zajął w tej samej kategorii siódme miejsce, co jest dla niego dużym sukcesem.

♦ 11 września br. w hali AZS AWF Wrocław odbył się **Ogólnopolski Turniej Seniorów**, na którym niezawodny Bronisław Wołkowicz (90 kg) wywalczył III miejsce, Bartosz Garsztecki (73 kg) III miejsce, a najmłodszy Aleksander Kowalski VII miejsce.

◆ 12 września br. w hali Czarnych Bytom odbyły się **Eliminacje do Ogólnopolskiego Turnieju Juniorów i Juniorek młodszych** z udziałem 275 zawodników/zawodniczek z 45 klubów z pięciu województw. 11 najszybszych zawodników/zawodniczek wywalczyło kwalifikację do Turnieju, zajmując 3 pierwsze miejsca, 2 drugie, 4 trzecie i 2 piąte.

Cz. Garncarz

KRONIKA ŻAŁOBNA

■ Dnia 21 września 2004 roku zmarł **prof. dr hab. inż. Roman Janiczek**, profesor Politechniki Śląskiej w Instytucie Elektroenergetyki i Sterowania Układów. W latach 1994-2003 pełnił w Polskich Sieciach Elektroenergetycznych funkcje Dyrektora Programowania Rozwoju i Dyrektora Departamentu Zarządzającego Usługami Sieciowymi; od 2003 roku zajmował się organizacją i prowadzeniem Rady Konsultacyjnej EPC S.A.

Długoletni pracownik naukowo-dydaktyczny Uczelni, wychowawca wielu pokoleń inżynierów elektryków, uznany naukowiec i dydaktyk cieszący się wysokim autorytetem w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym, autor ponad stu publikacji naukowych, podręczników i skryptów, w tym podręcznika akademickiego "Eksploatacja Elektrowni Parowych".

Pełnił funkcje dyrektora Instytutu, prodziekana i dziekana Wydziału Elektrycznego. Był członkiem Komitetu Problemów Energetyki PAN, Polskiego Komitetu Światowej Rady Energetycznej, Sekcji Systemów Elektroenergetycznych Komitetu Elektrotechniki PAN i innych gremiów naukowych i stowarzyszeń naukowo-technicznych.

Był wielokrotnie wyróżniany odznaczeniami państwowymi, resortowymi i uczelnianymi

oraz nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Profesor Roman Janiczek był człowiekiem wyjątkowej pracowitości i uczciwości. Jego odejście jest niepowetowaną stratą dla Wydziału i Uczelni.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 27 września br. na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

■ W dniu 2 października 2004 roku zmarł w wieku 79 lat **profesor zwyczajny dr hab. inż. Władysław Paszek**, były Dyrektor Instytutu Maszyn i Urządzeń Elektrycznych Wydziału Elektrycznego.

Nauczyciel akademicki Uczelni od 1950 roku. Wychowawca wielu pokoleń inżynierów elektryków w dziedzinie maszyn elektrycznych. Wybitny naukowiec cieszący się szczególnym autorytetem w środowiskach naukowych krajowych i międzynarodowych, członek Komitetu Elektrotechniki PAN, długoletni przewodniczący Rady Naukowej BOBRME w Katowicach, rzeczoznawca SEP i członek PTETiS. Inspirator budowy budynków Instytutu - inwestycji finansowanej przez przemysł elektromaszynowy.

Autor wielu skryptów i podręczników akademickich, autor licznych publikacji naukowych krajowych i zagranicznych. Promotor ponad 40 rozpraw doktorskich pracowników z różnych uczelni i z przemysłu.

Odnaczony między innymi: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej, Odznaką Zasłużonemu dla Politechniki Śląskiej, Złotą Odznaką Zasłużonemu dla Energetyki i Złotą Odznaką Zasłużonemu dla Rozwoju Województwa Katowickiego.

W zmarłym tracimy wielkiego człowieka nauki, wychowawcę inżynierów i kadry naukowej.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 6 października br. w Bielsku Białej, na cmentarzu przy ul. Grunwaldzkiej.

Opracowanie redakcyjne: mgr inż. Bogusław Szewc, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów Pol. Sl., Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2, p. 618, tel. 237 16 93, 237 14 81, e-mail: bszewc@polsl.gliwice.pl
Fotografie w nadesłanych materiałach są zamieszczane na odpowiedzialność autora korespondencji.

Edycja sieciowa: URL: <http://www.polsl.gliwice.pl/alma.mater/biuletyn/index.html>

I OGÓLNOPOLSKIE WARSZTATY PLENEROWE STUDENTÓW ARCHITEKTURY

Chełmno, 11-21 lipca 2004 r.

Oto jak widzi zabytki Chełmna...

...architekt-fotograf

...student architektury

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
Politechniki Śląskiej

P4492/03/04

Druk: Drukarnia Gliwice, ul. Zwycięstw 27, tel. 230 49 50

Z wystawy prac Ewy Wilczyńskiej w Galerii Politechniki Śląskiej